

KÜLTÜREL MİRAS AÇISINDAN HALK İNANIŞLARI

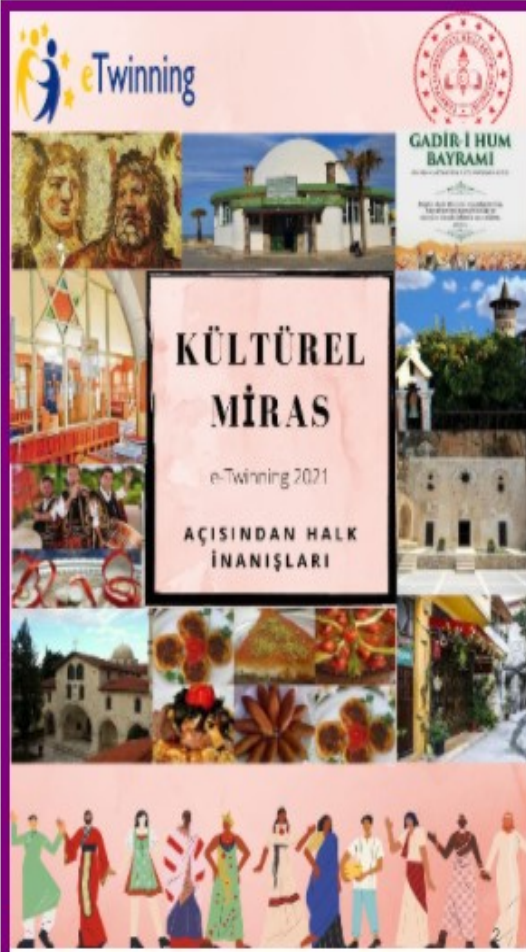

ETWINNING PROJESİ

*Kültürel Miras
Açısından Halk
İnanışları
eTwinning
Projesi Logosu*

Kültürel Miras Açısından Halk İnanışları eTwinning Projesi Afişi

PROJE HAKKINDA

Halk inanışları kültürel mirasımız içerisinde çok geniş yer kaplayan bir alandır. İnsanoğlunun tarih boyunca hep bir şeylere inanma ihtiyacı hissetmiş bu ihtiyaç inanışları ortaya çıkarmıştır. Bugünkü gelenek ve göreneklerimizin temeli geçmişteki inanışlara dayanmaktadır. Mitolojik unsurlarla başlayan bu inanış tarihi İslamiyetin kabulüyle birlikte devam etmiş, yıllarca süren bir birikimle bugün çok zengin bir kültürel miras halini almıştır. Bu projeye birlikte hayatımızda yer alan inanışlar derlenerek somut bir şekilde ortaya koyulabilmektedir.

HEDEFLER

Projenin ana hedefi öğrencilerin bilimsel bir projeye dahil olmaları, bilimsel araştırma yöntemlerini, halk biliminde saha araştırma yöntemlerini kullanmayı öğrenmeleridir. Alt hedeflerde ise kültür tarihimizde geniş yer kaplayan halk inanışlarının nedenlerini, bu inanışların daha da somutlaşması ve öğrencilerin kafasındaki soru işaretlerinin kaldırılması ve kültürel bir birikimin somut bir şekilde ortaya koyulmasıdır.

BEKLENEN SONUÇLAR

Proje sonucunda "Kültürel Miras Açısından Halk İnanışları" adında bir el kitabı ortaya koyulacaktır. Bu kitap yörelerin kültürel birikimini de içerisinde barındıracaktır. Öğrencilere ise bir sürece dahil olma, bilimsel araştırma yöntemlerini kullanma, halk biliminde saha araştırması gibi özellikler kazandırılacaktır.

KÜLTÜREL MİRAS AÇISINDAN HALK İNANIŞLARI
e - kitap

İÇİNDEKİLER

I. DOĞUM, KIRK VE ÖLÜMLER İLGİLİ İNANIŞLAR

sayfa

<i>Hatay'da Doğum, kirk ve Ölümle ilgili inanışlar</i>	14-22
<i>İzmir'de Doğum, kirk ve Ölümle ilgili inanışlar</i>	23-29
<i>Ankara'da Doğum, kirk ve Ölümle ilgili inanışlar</i>	30-41
<i>Erzurum'da Doğum, kirk ve Ölümle ilgili inanışlar</i>	42-52
<i>Şırnak'ta Doğum, kirk ve Ölümle ilgili inanışlar</i>	53-60
<i>Bayburt'ta Doğum, kirk ve Ölümle ilgili inanışlar</i>	61-73

II. EVLENME GELENEKLERİ DÜĞÜN, ÇEYİZ ÇIKARTMA İLE İLGİLİ HALK İNANIŞLARI

sayfa

<i>Hatay'da Evlenme Gelenekleri Düğün, Çeyiz Çıkartma ile İlgili Halk İnanışları</i>	75-77
<i>İzmir'de Evlenme Gelenekleri Düğün, Çeyiz Çıkartma ile İlgili Halk İnanışları</i>	78-97
<i>Erzurum'da Evlenme Gelenekleri Düğün, Çeyiz Çıkartma ile İlgili Halk İnanışları</i>	98-112
<i>Ankara'da Evlenme Gelenekleri Düğün, Çeyiz Çıkartma ile İlgili Halk İnanışları</i>	113-119
<i>Şırnak'ta Evlenme Gelenekleri Düğün, Çeyiz Çıkartma ile İlgili Halk İnanışları</i>	120-123
<i>Bayburt'ta Evlenme Gelenekleri Düğün, Çeyiz Çıkartma ile İlgili Halk İnanışları</i>	124-133

III. MEVSİMLER, AYLAR VE GÜNLER, GİNSİYET, YOL VE YOLCULUK, EŞYALARLA İLGİLİ HALK İNANIŞLARI

Sayfa

<i>Hatay'da Mevsimler, Aylar ve Günler, Gınsiyet, Yol ve Yolculuk, Eşyalarla İlgili Halk İnanışları</i>	35-139
<i>İzmir'de Mevsimler, Aylar ve Günler, Gınsiyet, Yol ve Yolculuk, Eşyalarla İlgili Halk İnanışları</i>	140-144
<i>Ankara'da Mevsimler, Aylar ve Günler, Gınsiyet, Yol ve Yolculuk, Eşyalarla İlgili Halk İnanışları</i>	144-156
<i>Şırnak'ta Mevsimler, Aylar ve Günler, Gınsiyet, Yol ve Yolculuk, Eşyalarla İlgili Halk İnanışları</i>	157-161
<i>Erzurum'da Mevsimler, Aylar ve Günler, Gınsiyet, Yol ve Yolculuk, Eşyalarla İlgili Halk İnanışları</i>	162-166
<i>Bayburt'ta Mevsimler, Aylar ve Günler, Gınsiyet, Yol ve Yolculuk, Eşyalarla İlgili Halk İnanışları</i>	167-170

IV. RUH ,MEZARLIK, TÜRBE VE ZİYARETLERLE İLGİLİ HALK İNANIŞLARI

Sayfa

<i>Hatay'da</i> Ruh, Mezarlık, Türbe ve Ziyaretlerle İlgili Halk İnanışları	172-174
<i>İzmir'de</i> Ruh, Mezarlık, Türbe ve Ziyaretlerle İlgili Halk İnanışları	175-176
<i>Ankara'da</i> Ruh, Mezarlık, Türbe ve Ziyaretlerle İlgili Halk İnanışları	177-181
<i>Erzurum'da</i> Ruh, Mezarlık, Türbe ve Ziyaretlerle İlgili Halk İnanışları	182-186
<i>Şırnak'ta</i> Ruh, Mezarlık, Türbe ve Ziyaretlerle İlgili Halk İnanışları	187- 191
<i>Bayburt'ta</i> Ruh, Mezarlık, Türbe ve Ziyaretlerle İlgili Halk İnanışları	192- 194

V. BEREKET, EV VE ATMOSFER OLAYLARIYLA İLGİLİ HALK İNANIŞLAR

Sayfa

<i>Hatay'da</i> Bereket, Ev ve Atmosfer Olaylarıyla İlgili Halk İnanışları	196-199
<i>İzmir'de</i> Bereket, Ev ve Atmosfer Olaylarıyla İlgili Halk İnanışları	200-202
<i>Ankara'da</i> Bereket, Ev ve Atmosfer Olaylarıyla İlgili Halk İnanışları	203-212
<i>Erzurum'da</i> Bereket, Ev ve Atmosfer Olaylarıyla İlgili Halk İnanışları	213-214
<i>Şırnak'ta</i> Bereket, Ev ve Atmosfer Olaylarıyla İlgili Halk İnanışları	215-219
<i>Bayburt'ta</i> Bereket, Ev ve Atmosfer Olaylarıyla İlgili Halk İnanışları	220-222

VI. HAYVANLAR VE BAYRAMLARLA İLGİLİ HALK İNANIŞLARI

Sayfa

Hatay'da Hayvanlar ve Bayramlarla İlgili Halk İnanışları	224-230
İzmir'de Hayvanlar ve Bayramlarla İlgili Halk İnanışları	231-237
Ankara'da Hayvanlar ve Bayramlarla İlgili Halk İnanışları	238-248
Erzurum'da Hayvanlar ve Bayramlarla İlgili Halk İnanışları	249-251
Şırnak'ta Hayvanlar ve Bayramlarla İlgili Halk İnanışları	252-234
Bayburt'ta Hayvanlar ve Bayramlarla İlgili Halk İnanışları	255-262

DOĞUM, KIRK VE ÖLÜMLE İLGİLİ İNANIŞLAR

DOĞUM, KIRK VE ÖLÜMLE İLGİLİ İNANISLAR

Hazırlayanlar: Sude Ç.
Baran G.

14

DOĞUMLA İLGİLİ İNANIŞLAR

Yeni doğan bebek annesi 40. gününe kadar "kırklı" sayılır. Yedinci, kırkinci gün anne ve çocuğu içine defne yaprakları konarak güzel kokması sağlanmış ılık su ile yıkanarak kırılır.

Anne ve bebeğin tetanoz olmasına "al basması" denir. Al denilen imgesel bir varlığın hastanın ciğerlerini alıp götürdüğüne, bu yüzden öldüğüne inanılır.

Alın aldığı ciğerleri geri getirerek hastayı iyileştirmesi için tütsü yapılır, dua edilir. Bu bir batıl inançtır.

Doğum yapan anneyi ve yavrusunu al basmasının diye yastıklarının altına bıçak, ustura, makas vb. konur.

Çocuğun çıkardığı ilk dişi gören ona hediye verir. İlk kez diş çıkaran çocuk için "hedik" kaynatılır. Kaynatılan hedik komşu ve akrabalarla birlikte o gece yenir.

15

Çocuğu yaşamayan aileler yeni doğan çocuklarına Dursun, Durmuş, Yaşar, Yaşasın gibi adlar koyar.

Oğlu olmayan aileler kızlarına Döne, Döndü gibi adlar koyarlar. Böylece erkek çocuğu olacaklarına inanırlar.

Erkek çocuk doğurmayan kadınlar haksız yere suçlanır. Oysa çocuğun erkek ya da kız doğmasının babaya bağlı olduğu bilinmez.

Gebenin sağ yanı sol yana göre ağırsa erkek, sol yanı ağır karnı yayvan, yüz lekelenmiş, göğüs uçları kararmışsa kız çocuk olacağına inanılır.

Ayrıca anne güzelleşmişse kız, çirkinleşmişse oğlan olacağına inanılır. Karnın çatallaşması ise ikiz çocuğa yorumlanır.

Gebenin yedikleriyle doğacak çocuğun özellikleri arasında bağlantı kurulur. Gebe, tavuk eti yerse çocuğun göğsünün çıkıntılı; nar yerse dişlerinin nar taneleri gibi; şeftali yerse yanaklarının tüylü olacağına inanılır.

Gebe kadın düşünde at, camız görmüşse çocuğun öleceğine inanılır. Bunun için hocalara "tebe kağıdı" denilen bir tür muska yazdırılır.

Gebe kadın çirkin bakarsa çocuğu çirkin, güzele ve aya bakarsa çocuğun güzel ve sağlıklı olacağına inanılır.

Küçük çocuklar hastalandığında kurşun dökülür. Ateşte eritilen kurşun su dolu kaba akıtılarak aldığı biçim yorumlanır.

Doğum odasına kimse alınmaz. Özellikle düşük yapmış ve çocuğu olmamış kadınlar içeri alınırsa uğursuzluk getireceğine inanılır.

KIRK

Kırlı kadın evinden fazla uzaklaşmaz.

Kırlı kadın gece evinden dışarı çıkmaz.

Kırlı bebeğin başının altına Kur'an, muska, makas, iğne, ekmek konur.

Kırlı kadın gece yalnız bırakılmaz.

Kırlı kadınlar ve bebekleri birbirleriyle karşılaştırılmaz.

Kırlı çocuğu görmeye gelen kişi, kırk basmaması için demir veya kağıt para verilir.

Kırlı çocuğun yanına kedi veya köpek sokulmaz. Al basar.

Kırlı çocuk yalnız bırakılacağı zaman başucuna bıçak, soğan veya sarımsak bırakılır.

Kırlı kadının evine değirmenden un getirilmez. Kadına haber verilir, bebeğiyle dışarı çıktıktan sonra un içeri alınır. Kirk basmaması için.

Kırlı kadının başının ucunda gece ışık yakılır.

Kırlı çocuğu olan iki kadın iğne değiştirir. Yoksa kırkı kalmaz.

ÖLÜMLE İLGİLİ İNANIŞLAR

Ölenin gözleri kapatılır. Bunun nedenleri arasında bu dünyada gözü kalmasın yahut çirkin ve korkunç görülmesin diye veya içine şeytan girmesin diyedir.

Ölünün çenesi bağlanır. Çenesi sarkmasın diye bu işlem yapılır. Bunun yanında yıkanırken ağzına su girmesin diye yapanlar vardır.

Ölü yıkanırken yanında künük, bahur bırakılır. Bunun dumanından şeytanlar oraya yaklaşmaz.

Başı kible yönüne çevrilir. Ayakları yan yana getirilir. Elleri yan yana veya göbek üstüne konur. Giysileri değiştirilir. Yatağı değiştirilir. "Rahat döşeği"ne alınır.

Ölünün yatağı toplanır.

Ölü evinden geldiğinde muhakkak El ve yüz yıkanır.

Mezar dönüşü eve dönüldüğünde ölen kişinin yakınları arkalarına bakmazlar.

Ölü gömülürken kazma, kürek elden ele verilmez.

Ölenin odasına kedi girmesin diye dikkat edilir.

İZMİR VE ÇEVRESİNDE DOĞUM, KIRKLAMA VE ÖLÜMLE İLGİLİ İNANIŞLARI

HAZIRLAYANLAR:

ELİF Ş.

SUDE B.

DOĞUM

Ege Bölgesi'nin kırsal çevrelerinde evlenen yeni gelinin hemen çocuk sahibi olması beklenmektedir. Kadın kısır, doğurmamışsa gebe kalmak için pek çok çareye başvurmaktadır. Bu çarelerin başında yatırlara, türbelere gidip, ziyaretler yapma, adak adama, kurban kesme gelmektedir.

Ege Bölgesinde kadının çocuk sahibi olmak için başvurduğu çarelerden en bilineni de dilek ağacına ipler bağlamak, bebek beşiği kurmaktır.

Kadınların çocuk doğurmak için bu kadar gayret göstermesini, ataerkil toplumun kültürel özelliklerinin bir yansıması olarak açıklayabiliriz.

Bu toplum yapısında erkek söz sahibidir. Kadın erkeğe bir evlat, özellikle de bir erkek evlat verirse evliliği sürecek, gerçek anlamda mutluluğu yakalayacaktır.

Bergama Yalnız Ev Köyü'nde doğumdan birkaç gün sonra bebeğe isim verilmektedir. Bebeğin adı, genellikle ailenin büyüklerinden bir erkeğin kucağında, onun tarafından dualar okunarak, üç kez adı söylenerek konulmaktadır.

Çocuk doğduktan sonra kulağına ezan okunup ismi üç kez söylenir.

Doğumun yedinci gününde bebek tuzlama töreni yapılmaktadır. Ebe ya da ailenin büyüğü olan bir kadın, bebeğe “yaşı uzun olsun” dileklerinde bulunan kadınların ortasına oturarak bebeği tuzlamaya başlar. Tuzlama bebeğin nefesi ve teni kokmasın diye yapılmaktadır.

KIRKLAMA

Anne ve bebek kırk gün sonra “kırklanmaktadır”. Yalnız Ev Köyü’nde bu töre yalnızca kadınlar tarafından yerine getirilmektedir. Anne ve bebeğin, kırklama işleminden sonra tüm tehlikelerden kurtulacağına inanılmaktadır. Tüm akrabaların toplandığı bu törende içinde ayak değmeyen yerden toplanan kırk tane çakıl taşının olduğu kırklama suyu ile bebek yıkanmaktadır. Bunu anne ve bebeğin tüm kirli giysilerinin yıkanması izlemektedir. En son olarak kırklama suyu ayak değmeyecek bir yere dökülmektedir.

Ege' de bir inanışa göre doğumdan sonra kırk gün içerisinde anne ve bebek her türlü hastalık tehlikesine açıktır. Bu nedenle aile büyükleri tarafından loğusa kadın evde yalnız bırakılmamaya özen gösterilmektedir. Bebek kırkı dolmadan dışarı çıkarılmamakta, başka kırklı kadın ve çocuğu ile karşılaştırılmamaya dikkat edilmektedir.

28

ÖLÜM

Ölen kişinin ölümünden hemen sonra çenesi sarkmasın diye bağlanır. üzerine çarşaf örtülür ve bir bıçak konur. Hoca gelir ve ona dua okur. Uzaktan cenazeye katılmak için gelecekler varsa cenaze bekletilir yoksa o gün içinde defnedilir.

Ölen kişinin ayakkabısı ihtiyacı olan alsın diye kapı önüne konur. Giysileri dağıtılır. Cenaze yıkama suyuna mersin otu konur. Bu ot aynı zamanda kabir içine de bolca konmaktadır.

Cenaze yıkandıktan sonra kefenlenir ve camide namazı kılınır. Aile evinde bir hafta dua okunur. Yedinci gün mevlit okunur ve hayır yapılır. Kimi yerlerde hayırlar kırkında, elli ikisinde ve yılında yapılır.

29

ANKARA ve ÇEVRESİ DOĞUM, KIRKLAMA ve
ÖLÜMLE İLGİLİ İNANIŞLAR

30

GAZİSOMANPAŞA MESLEKİ VE TEKNİK
ANADOLU LİSESİ

Hazırlayan

Leyla H.

31

İlk insandan günümüze kadar geçen süre içerisinde insan hayatında; doğum, evlenme ve ölüm gibi önemli geçiş dönemleri vardır. Bu geçiş dönemlerine çeşitli törenler, ayinler, dinsel uygulamalar yön vermektedir. Her ne kadar farklı yörelerde, farklı coğrafik faktörler ön plana çıksa da ülkemizde doğum ve ölümle ilgili inanışlar benzerlik gösterir.

Doğum, yalnızca anne-baba için değil tüm yakınlar için mutlu bir olaydır. Bebek bekleyen anne evde korumaya alınır. Ağır işler gördürülmez, yemesine içmesine ve dinlenmesine dikkat edilmeye çalışılır.

Doğum Öncesi: Hamilelikte anne adayının saçını kestirmesi uğursuzluk sayılır. Hamilelikte annenin yüzünde lekeler oluşursa ve doğum yaparken terlediğinde saçıyla silerse, lekenin kaybolacağına inanılır. Hamileyken anne, yiyecek bir şey görür ve özenirse mutlaka o yiyecekten tatmalıdır. Eğer tatmazsa, çocuğunun düşeceğine inanılır. Ancak anne o yiyeceği tadamadığında avucunun içini yalarsa çocuğunu kaybetmeyeceğine inanılır. Anne hamileyken bir şeyi izinsiz alırsa, aldıktan sonra ellerini yıkamadan vücudunun herhangi bir yerine değdirirse, izinsiz aldığı nesnenin lekesinin çocuğun vücudunda yer alacağına inanılır. Anne hamileyken ayva yerse, çocuğu gamzeli olur. Hamile kadın, kimi çok severse çocuğun ona benzeyeceğine inanılır. Annenin hamilelik sürecinde yedikleri çocuğun cinsiyetini bildirir. 'Ye ekşiyi doğur Ayşe'yi Ye tatlıyı doğur Hakkı'yı'' çocuğun cinsiyetine ilişkin bir inanışta; bir nişan yüzüğüne ip bağlanır ve avuç içinde sallandırılır. Yüzük avuç içinde dairesel halkalar çizerek dönüyorsa kız, zik zak hareketi yapıyorsa erkek olacağına inanılır.

Doğum Sonrası: Çocuğun kulağına Müslüman olduğu belli olsun diye ismiyle beraber Ezan okunur. Aynı Ezan ölünce de okunur. Anne sütü emen bebeğe, "Melekler su verir" diye su verilmez. Çocuk tuzlanırsa cildinin kötü kokmayacağına inanılır. Yeni doğan bebeğin göbek bağı düştüğünde cami duvarı kovuğuna veya okula bırakılır. Çocuk avucunu çok sıkarsa, büyüyünce cimri olacağına inanılır. Çocuklara nazar değmemesi için mavi nazar boncuğu takılır. Çocuğun üstünden atlanmaz, atlanırsa boyu kısa kalır denir. Bebek yalnız bırakılmaz, bırakmak gerekirse yanına Kur'anı Kerim bir süpürge konur. Küçük çocuğun ayak tabanından öpüldüğünde erken yürüyeceğine, dudağından öpüldüğünde erken konuşacağına, ensesinden öpüldüğünde inatçı olacağına inanılır. Kahve içen oğlan çocuğunun bıyıkları çıkmaz köse kalır diye düşünülür. Kahve içen kız çocuğunun kararacağına inanılır. Eğilip küçük çocuk bacaklarının arasından bakarsa eve misafir geleceği düşünülür.

Diş Buğdayı, Hediği: Çocuğun ilk dişi çıktığında diş bulguru yapılır. Bütün çocuklar davet edilir. Bir tepsiye, bıçak, kitap gibi şeyler konulur. Çocuk bunlardan hangisini alırsa, ileride bununla ilgili bir mesleği olur. Makası alırsa terzi, bıçağı alırsa doktor, kitabı alırsa öğretmen olur. Çocuğun ilk süt dişini gören bebeğe hediye alır.

Click to add text

*Kırk
uçurması*

36

Kırklama İnanışları: Bebeğin kırkı çıkmadan bebek ve anne dışarı çıkılmaz.

Kırkların karışması: Aynı günlerde doğum yapan kadınlar kırkları çıkmadan bir araya gelmezler. Kırkları çıkmadan iki akraba, gelin, görüşmek zorunda kalırlarsa, bebeklerini kırk basmaması için yazmalarını değiştirirler, birbirlerinin ellerini öperler.

Kırk çıkarma banyosu: Bu banyoyu yaptıracak kişiye **Kırklama annesi** denir. Ya aile büyüğü ya da aile dostudur. Erken saatlerde yaptırılır. Yoldan kırk taş, kırk mevsim çiçeği toplanır. Hijyenik olarak banyo suyuna atılır. Bu suya, nazar boncuğu, altın, gümüş de atılır. Kırklama annesi abdestli olarak ellerini kırk kez banyo suyuna sokup çıkarır. Kırk tas bebeğe kırk tas anneye su ayrılır. Su gibi ömrü uzun olsun, su aşağı boyu yukarı olsun gibi cümlelerle başlarından dökülerek kırkları çıkarılmış olur.

37

Kırk uçuşması: Bebeğin kırkı çıktıktan sonra yapılan küçük törendir. Bebeğin anneye yıkanıp gezmeye çıkmasıdır. Bebek yeni kıyafetlerle 7 eve gezmeye çıkarılır. Gidilecek evin huzurlu, mutlu olmasına ve sütünün bol olması için anneye mutlaka su verilmesine dikkat edilir.

Kırk uçuşma sepeti: Bebeğin 40. gününde kırk uçuşma gezisine çıkan anne ve bebeğe, ziyarete gittiği evlerde verilen bir hediyedir. Geleneğin orijinalinde sepet yoktur. Bir mendile ya da bohçaya sarılmış erzak verilirmiş eskiden. Ama günümüzde imkânların çok artmasıyla, poşetler yerine şık sunumlu sepetler kullanılıyor. Bu sepette mutlaka anlamları olan; un, yumurta, tuz, şeker, pirinç, Pamuk, bozuk para konur anlamları üzerlerine yazılır.

Un: Ak sakallı bir dede olup torunlarını görece kadar uzun bir ömrü olsun.

Şeker: Tatlı dilli olsun.

Yumurta: Yumurta gibi sağlıklı ve gülbüz olsun.

Pirinç: Hayatından bereket hiç eksik olmasın.

Tuz: Tuz gibi tertemiz ve kolay akan bir ömrü olsun.

Bozuk para: Hayatında maddi refah olsun.

Pamuk: Ton ton dedeler gibi ak sakallı oluncaya kadar yaşasın.

Ölüm öncesi: Halk inanışlarının birçoğu, ölümü hatırlatan veya ölüm Habercisi olarak kabul edilen inanış ve uygulamalar etrafında yoğunlaşmaktadır: Bu manada yörede, bazı hayvanlar, görülen birtakım rüyalar, ölümle ilişkilendirilmektedir.

Bu inanışlara göre: karga, baykuş, saksağanın bir evin kapısının önünde veya çatısında ötmesi, o evden birisinin öleceği şeklinde yorumlanmaktadır. (Ölümün önüne geçebilmek için” Hayırlıysan daldan dala, hayırlı değilsen boynun altında kala” denir.) Köpeğin uluması, horozun zamansız ötmesi de hayırlı sayılmaz.

Birtakım rüyaların da ölümün habercisi olduğuna inanılmaktadır; rüyada diş çektirmek, eşekten düştüğünü görmek, saç kesildiğini görmek, ölen bir kişinin kendisini çağırdığını görmek gibi.

Ölüm esnasında: Kişinin, Azrail’i gördüğüne veya onun suretinde sevdiği bir kişinin yanına geldiğine inanılmaktadır. Ölüm döşeğinde bulunan kişiyi, yakın çevresi yalnız bırakmaz. Bu durumda bulunan kişiye, şeytanın imanını su ile alacağına inanıldığından, başucunda su veren veya içemeyecek durumda ise pamukla dudağını ıslatan biri bulunur. Ölünün yıkanması, kefenlenmesi, tabutla taşınması ve gömülmesi ritüelleri ortak özellikler taşır.

Öldükten sonra: Ceset mezara konuncaya kadar, ruh, evin çevresinde dolaşır. Ruh, kutsal günlerde evini ziyaret eder. Üç aylarda ve belli günlerde evine gelir. Ölen kişinin 7’nci, 40’ıncı ve 52’nci günü önemlidir. Bu günlerde Ölen kişinin ruhu için Kuran-ı Kerim okunur, dualar edilir, Yemek verilir. Helva dağıtılır, Mevlit okunur, hayır yapılır.

ERZURUM ve ÇEVRESİNDE DOĞUM, KIRKLAMA ve ÖLÜMLE İLGİLİ İNANIŞLAR

Hazırlayanlar:

Musa S.

42

Yaşam dediğimiz şey doğum ile başlayıp ölüm ile son bulmaktadır. Canlı yaşamının başlamasını sağlayan doğum bünyesinde birçok inanış ve ritüeli de beraberinde getirmektedir. Doğum kadar önemli olan bir şey de doğum sonrasında yaşamın bir şekilde devamını sağlamaktır. Bütün bunlar doğum öncesi, doğum ve doğum sonrası evrelerin çok zengin bir inanç sistemiyle çevrilmesine neden olmaktadır.

43

Ebeveynlerin karakterlerine göre çocuğun cinsiyeti hakkında tahminde bulunulur.(Babası yiğit olanın yiğit oğlu olur, hanım annenin hanım kızı olur.)

Hamile kadın sürekli güneşe bakarsa kız çocuğu, sürekli aya bakarsa erkek çocuğu olur.

Hamile kadın tatlı aşerirse erkek, ekşi aşerirse kız çocuğu olur.

Çocuğu olmayan kadının uğursuz olduğuna inanılır. Her işi verimsizdir.

Çocuğu olmayan muska yaptırır. Mirhil(Yelkiran) köyündeki ağaca çaput bağlar, adakta bulunur. Atyolu köyündeki Acısu'dan içip abdest alırsa çocuğu olur.

Hamile kadın güzel çocuklara bakarsa çocuğu da güzel olur.

Bebeğin göbeğinin gömüldüğü yerin kaderini etkileyeceğine inanılır.

Bebek ve annesi kırkı çıkmadan evden dışarı çıkmaz.

Bebeğin kaderi iyi olsun ve cinler musallat olmasın diye kundağına ekmek parçası bırakılır.

Uyuyan bebeğin beşiğinin üzerinden geçilmez. Geçilirse ömrünün kısa olacağına inanılır.

Bebeğin boş beşiği sallanmaz.

Çocuğun kırkı çıkınca tuzlanır. Eğer tuzlanmazsa hem talihinin kötü olacağına inanılır hem de yaşamı boyunca terler.

Çocuk topraklanmazsa ileride asabi olacağına inanılır.

Çocuğun kulağına ezan okunmadan süt verilmez.

Yeni doğum yapan anne ve bebek evde yalnız bırakılmaz. Bırakılırsa al basar.

Yeni çocuk doğan ev 3 gün karanlık kalmaz, aldan korunmak için anne ve bebek daima ışıklı bir ortamda kalır.

Aldan korunmak için annenin yastığının altına ip, makas, Kuran-ı Kerim koyulur.

46

Aldan korunmak için muska yaptırılır, çocuğu beşiğine kırmızı kurdele takılır, nazar boncuğu asılır, anneye kırmızı hediyeler verilir.

Kırkı dolunca kırklama yapılır, önce anne, sonra çocuk en son da baba yıkanır, dua edilir.

Bebeğin kırk suyu ayak altında olmayan bir yere dökülür, yoksa çocuğa cinler musallat olur.

Anne bebeğini toplum içinde emzirirse sütü kesilir.

Eğer çocuğa kırklama yapılmazsa çocuk hep huzursuz olur.

Çocuğun dişi çıkınca diş bulguru(heddik) pişirilir, komşulara dağıtılır.

Çocuğun dişlerinin kolay çıkması için ilk dişinin çıktığını gören kişi dişleriyle çocuğun kıyafetini yırtar.

Bir kadın hep kız çocuğu doğurursa çocuğa Döndü, Döne, Yeter gibi isimler koyulur.

47

Aile büyükleri eğer torununu göremeden öldüyse ismi torununa verilir.
Çocuk uykusunda gülüyorsa onu meleklerin güldürdüğüne inanılır.
Çocuğa nazar değmesin diye beşiğine nazar boncuğu asılır, nazar duası okunur.
Yürüme çağına gelen çocuk yürüyemiyorsa ortası delik ekmek pişirilip çocuğun ayakları arasından geçirilir.

ÖLÜMLE İLGİLİ İNANIŞLAR

İnsanın dünyadaki yaşamının sona ermesine ölüm denir. Ölüm insan yaşamının son geçiş evresidir. Ölüm hadisesi Türk kültür ve inancında geniş bir yer bulur. Somut olarak insan yaşamı sona erse bile insan topluluklarının inanış ve törelerinde bu olay doğum ve düğün gibi bir geçiş aşaması olarak değerlendirilir, ölümden sonra da ölünün ve ölünün yaşayanlarla ilişkileri devam eder.

Bir evin çatısına baykuşun konması cenazeye işaret eder.
Rüyada uzun yaşam ya da ölmüş birini görmek o kişinin öleceğine yorulur.
Ayna kırılması uğursuzluğa ve cenaze olacağına işaret eder.

Cenazenin üzerine bıçak ya da çelik bir eşya koyulur.
Gözü açık ölmesi iyiye yorulmaz, gözünün bu dünyada kaldığına inanılır.
Ölen kişinin ruhunun Perşembe akşamı yakınlarını ziyaret ettiğine inanılır.
Cenazenin kırkı çıkana kadar evde eğlence yapılmaz, varsa televizyon açılmaz.
Evin büyüğünün ruhunun kapı eşiğinde durduğuna inanılır, bu yüzden kapı eşiğine basılmaz.
Mezarlık ziyaretlerinde su dökülür, dökülen suyun ölünün ruhunu ferahlattığına inanılır.

Ruhunu kolay bir şekilde teslim etmeyen kişinin cehenneme gideceğine inanılır.
Mübarek günlerde (Perşembe, Cuma, Ramazan ayı, üç aylar) ölen kişinin cennete gideceğine inanılır.
Cenaze asla evde yalnız bırakılmaz, yakınlarından iki kişi başında bekler.
Tabut taşınırken yedi adımda bir taşıyanın değişmesi gerekir.
Cenazenin defnedileceği yeri yakın akrabaları kazmaz, komşuları kazar.
Köyde cenaze olduğunda eğer cenaze sahibi müsaade vermezse düğün, nişan gibi törenler ertelenir. Cenaze sahibi müsaade verse bile abartılmadan kutlanır.

Ölen kişinin eşyaları ihtiyaç sahiplerine dağıtılır.

Cenazenin üçünde, yedisinde ve kırkında mevlit okutulur.

Hastanın temiz bir şekilde ölmesi o kişinin cennete gideceğine yorulur.

Yıldız kaymasının cenazeye işaret ettiğine inanılır.

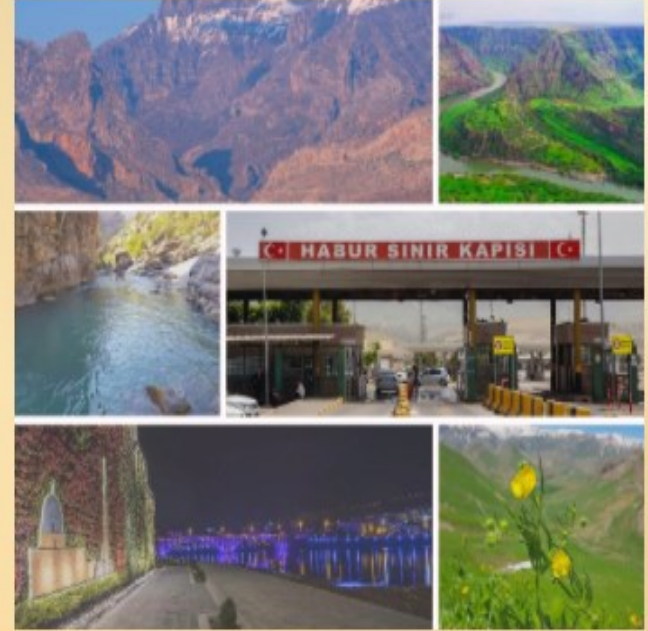
Ölüm döşeginde olan birisi yalnız bırakılmaz, ağzına su verilir, dudakları ıslatılır, şehadet getirmesine yardım edilir.

Cenazenin olduğu ev karanlıkta kalmaz.

Gece uzun uzun kurt uluması cenaze olacağına yorulur.

Köpeğin huzursuz olması, sürekli uluması, evin etrafında dönmesi cenazeye işaret eder.

ŞIRNAK YÖRESİ DOĞUM, KIRK VE ÖLÜM İNANIŞLARI

DOĞUM VE KIRK İLE İLGİLİ İNANIŞLAR

Hazırlayan: Pelin Y.

54

- Hamile bir kadın mezarlığa gidemez yoksa bebeğin vücudunun herhangi bir yerinde ben çıkacağına inanılır.
- Hamile kadın canı çektiği şeyi yemezse bebekte o şeyin lekesi olacağına inanılır.
- Kırklı bir kadın veya yeni evli bir kadın bir düğüne gidemez inanışlara göre o gelinin kırk yıl çocuğu olmazmış.
- Gebe olan kişi ekşi yerse doğacak olan çocuğu kız, tatlı yerse doğacak olan çocuğu erkek olacaktır.
- Hamile olan kişinin karnı sivri ise erkek, yuvarlak ise kız olacağını gösterir.
- Bebek doğduğunda şerbet ikram edilir.
- Doğacak olan çocuğun güzel olması için ayva yenir.
- Çocuk doğar doğmaz babaanne ya da anneanne tarafından hazırlanan su ile yıkanır. Bebeğin başını babaannesi ya da anneannesi yıkar.
- Bebegin kırkını babaannesi, anneannesi ya da aile büyüğünden biri yapar.
- Yeni doğan bir bebeğin üzerine sarılıktan ve nazardan korunması için sarı yazma örtülür.
- Birkaç aşiret içinde yeni doğan çocukların bir iki yaşına geldiklerinde saç kesilir. Sac kesimi için berber çağırılır, kesilen saç tartıldıktan sonra çıkan ağırlık kadar çocuklara seker dağıtılır.

55

- Yeni doğan çocuklara nazar değmesin diye suya kurşun dökülür. Mavi boncuk takmak genellikle günah kabul edilir.
- Çocuğu olmayan kadınlar hamile kadınlardan para alıp bu parayla aldıklarını ihtiyaç sahiplerine dağıtarak çocuk sahibi olabileceğine dair inançları vardır.
- Yörede çocuğu olup ölen ya da çocuğu bulunmayan ve hastalıklarına şifa bulunması için gidilen bazı türbeler vardır. Bu türbelere ziyarete gidenler hayvan kesip fakirlere dağıtırlar, bir saat gibi bu türbelerde yatarlar.

-Bebeğin beşiğini anne tarafı alır.

56

- Yeni doğan bebek adet olan ziyaretçi kadına gösterilmez, bebek hasta olur.
- Bebeğin kırkı çıkarken kırk suyu yapılır. O kırk suyun içine kırk tane taş, güzel kokulu çiçekler ve ömrü bereketli olsun diye tarak atılır. Bebek o suyla yıkanır.
- Bebeğin kırkı çıkarken kırk tas su dökülür, su süzgeçten geçirilir ki, ömrü süzgecin delikleri kadar bereketli olsun.

57

- Yeni doğan bebeğe üç harfliler musallat olmasın diye kıyafetlerine çengelli iğne takılır ve beşığının altına makas konur.
- Yeni doğan bebeği üç harfliler kendi bebekleriyle değiştirmesinler diye yatağın altına ekmek ve tuz konur.
- Bebek konuşmadan aynaya baktırılsa bebeğin kekeme olacağına inanılır.

58

ÖLÜMLE İLGİLİ İNANIŞLAR

- Rüyada baykuş, karga ve fare görmenin ölümün habercisi olduğuna inanılır. Evin etrafında baykuş ve karganın uçtuğunu görmenin ölümün habercisi olduğuna inanılır.
- Bir evde baba vefat ederse o evden yemek yenilmez çünkü; yetimin hakkının yenilmeyeceğine inanılır.
- Bir kişinin gözlerinin açık bir şekilde ölmesi Azrailin onun canını şiddetli bir şekilde aldığına inanılır.

59

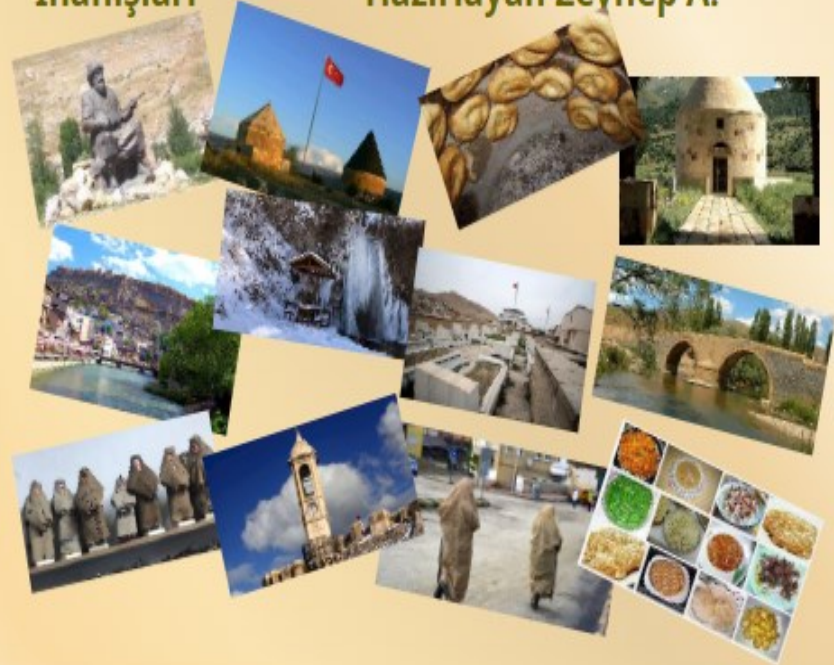
- Bir kişi öldükten sonra bekletilecekse vücudunun üzerine cinler musallat olmasın diye bıçak veya makas konur.
- Ölüyü mezara kadın ise yakınları erkek ise herhangi biri koyar.
- Ölen kişi kabir azabı çekmesin diye mezarı yeşil otlarla ve ağaçlarla çevrilir.
- Ölenin ruhunun huzurlu olması için ölen kişinin yakınları belirli günlerde onun adına ikramda bulunur.
- Bir kişi öldüğü zaman mezarının üstüne su dökerler bunun sebebi ise rahat içinde yatmasıdır.
- Evden yakın zamanda bir cenaze daha çıkmasın diye ölen kişinin bir ayakkabısı evin avlusunun dışına bırakılır.
- Bir mezarlığa uzunca bir aradan sonra bir cenaze girdiyse o mezarlığın iki cenaze daha alacağına toplamın üç edeceğine inanılır.

60

Bayburt Yöresi Doğum, Kırklama ve Ölüm İnanışları

Hazırlayan Zeynep A.

61

DOĞUM ve KIRK İNANIŞLARI

Bebek doğmadan önce cinsiyetini tahmin etmek için annenin başından tuz dökülür. Elini ilk olarak kulağına götürürse bebeğin cinsiyetinin kız, burnuna götürürse erkek olacağı düşünülür.

Doğacak bebeğin güzel olması isteniyorsa hamilelik döneminde anneye ayva yedirilir. Doğacak bebek için kıyafet vb. hazırlığı kız tarafı yapar. Buna da 'beşik takımı' adı verilir.

62

Çocuğun doğum müjdesini genellikle ebe verir. Bundan dolayı hediye veya parayla ödüllendirilir. Ebe eğer erkek çocuk müjdesi veriyse hediye miktarı daha fazla olur.

Yıkama suyunun sıcaklığı dirsek batırılarak tespit edilir. Suya altın atılır. Bunun sebebi çocukta olası bir sarılık durumunu engellemektir.

63

Çocuk ilk doğduğu zaman yıkama suyuna tuz atılır ve buna da 'tuzlama' adı verilir. Sebebi çocuğu mikroplardan arındırmak ve sağlam olmasını sağlamaktır. Bu işi de yine aile büyükleri yapar.

Bebek doğduğu günden itibaren 40.gününe kadar battaniyeyle elleri içte kalacak şekilde sarılır.

Buna 'kundaklama' denir. Kundaklama şekli bebeğin cinsiyetine göre değişiklik göstermez.

Bebeğin 40.günü dolunca 40 tespih tanesi kadar sure ve dua okunur. Bu tespih çocuğun yıkama suyuna atılır ve bu suyla yıkanır.

Yörede bu uygulamaya 'kırklama' adı verilir. Günümüzde bu uygulama çoğunlukla devam etmektedir.

Çocuğun dişi genellikle 6 aylıkken çıkar. Dişin çıkacağı veya çıkmaya başladığı bebeğin damaklarından belli olur ve bu vakitlerde çocuğun hareketlerinden, huzursuzluğundan diş çıkaracağı tahmin edilir.

Bebeğin dişinin çıktığını ilk fark eden kişi bebeğin gömleğini (atletini) yırtar. Ve o kişi bebeğe hediye alır.

İlk diş çıktığı zaman bulgur pişirilir ve bebeğin başından dökülür. Böylelikle dişlerin daha kolay çıkacağına inanılır.

Buna 'diş hediği' adı verilir. Yakın çevre ve aile çağırılır. Haşlanan bulgur kuruyemişle karıştırılıp misafirlere ikram edilir.

Bu günde çocuğun önüne bazı meslekleri temsil eden objeler koyulur ve çocuğun seçimine göre ilerideki mesleği hakkında tahminde bulunulur.

Günümüzde bu gelenek devam etmektedir. Çocuğa nazar değmesine 'göz almak' veya 'göze gelmek' denir. Her çocuğa nazar değebilir. Çocuğu çok seven ve maşallah demeyenlerin nazarının değdiği düşünülür. Annesi ve babası da dahil olmak üzere herkesin nazarı değebilir. Bu duruma karşı dua veya kurşun dökmek gibi önlemler alınır.

Kırkı çıkmamış lohusa kadın başka lohusa kadının yanına getirilmezdi.

Bebeğin aniden katıla katıla ağlaması gaz sancısı olduğunu, hıçkırması kurçasının (midesinin) büyüdüğünü gösterir.

Bebeğin gülmesi de 'melekler güldürdü' olarak yorumlanır.

ÖLÜM İNANIŞLARI

Ölümü düşündüren ön belirtilerde örneğin; Yıldız kayması birinin öleceğine işarettir. "Devlet büyüklerinden biri gitti." denir.

Rüyada boş tabut görmek iyi değildir. Rüyasından içi boş bir tabut gören kişinin çevresinden yakın bir akrabasının, arkadaşının ya da komşusunun öleceği anlamına gelir. Rüyada dolu tabut görmek de yine ölümün habercisidir. Dolu tabut hane içinden birinin öleceğine işaret eder.

Rüyada; siyah giyinip uçağa binmek, hasta birinin tamamen iyileştiğini görmek, kalabalık bir ortamda bulunmak oradan cenaze çıkacağı veya birinin öleceği anlamına yorulur.

Bu rüyaların gerçekleşmemesi için ise görülen rüya akan suya anlatılır veya rüyadan uyandığın an sol tarafa doğru tükürülüp

Kişinin gece tırnak kesmesi ve sakız çiğnemesi ömrünün kılalacağına yorulur.

Ölünün gözleri açık bir şekilde ölmesi geride kalan birine hasretle gitmesi şeklinde yorulur.

Ölü yıkanmadan önce veya sonra buhur veya tütsü yapılır.

Ölünün gömüldüğü gün yağmur veya kar yağarsa insanlar "İyi insan..." olduğuna inanılır.

Ölünün kırkı mevlit okunur ve dua edilir.
Mevlit de lokum şeker gibi şeyler ikram edilir.

Ölü için ailesi birkaç hafta yas tutar. Aile dışında dostları da yas tutar. Yaslının ilk bayramına Karalı Bayram denir.

Mezarlık köyün dışında ve yol kenarındadır.
Mezarlığın diğer adı da kabristandır. Mezarlığın yol kenarında olmasının sebebi oradan geçen insanların dua edebilmesidir.

Bazı hayvanların mezarlığa yaklaştırılmaması inancı vardır. Mezar ziyaretleri ise genellikle Cuma günleri, bayramlar da yapılır, onun dışında herhangi bir gün de ziyaret edilebilir.

*EVLENME GELENEKLERİ DÜĞÜN ÇEYİZ
ÇIKARTMA İLE İLE İLGİLİ HALK
İNANIŞLARI*

74

***HATAY'DA**
EVLENME GELENEKLERİ DÜĞÜN ÇEYİZ
ÇIKARTMA İLE İLE İLGİLİ HALK İNANIŞLARI*
Hazırlayan: Nazlıcan Ş.

75

DÜĞÜN TÖRENLERİ

Oğlan annesi gelinin başına çerez ve bozuk para atar.
Arabadan inince önünde bir şişe kırılır. Bu, yeni yuvanın kazadan beladan korunması içindir.
Evine bağlı olması için de girerken kapıya bir topak hamur yapıştırılır.
Eline verilen narı yere vurup kırar. Bunun anlamı bol çocukları olmasıdır.
Kapı pervazına çivi çakar, nal asar. Bunlar kem göze karşı yapılır.
Dışarda halaylar çekilir. Bu sırada güvey yastığı, yoksul birine verilir.
O da, bahşişi alıncaya değin yastıkla güveye ve yakınlarına vurur. .

76

ÇEYİZ ÇIKARTMA

Çeyizin dışında kızın evinden bazı habersiz hediyeler alınır.
Kız evinden geleceği aydınlık olsun diye önce ayna çıkarılır. Daha sonra üç kez yastık yere vurulur ve Kur'an-ı Kerim öptürülür.

77

**İZMİR VE ÇEVRESİNDE EVLENME
GELENEKLERİ , DÜĞÜN, ÇEYİZ ÇIKARMA**

**HAZIRLAYAN:
CİVAN Y.**

78

**EVLENME
KIZ İSTEME:**

Evlenme çağına gelen genç kız kendisini görmeye gelen dünürcülere çıkar ve hünelerlerini sergiler.

Genç erkek ise askerliğini yapmış -evi- işi hazırsa evlenmek için kız bakmaya başlanır.

Kız isteme pazartesi veya perşembe akşamları birkaç yakın akraba ile birlikte yapılır. Kızın ailesi uygun bulsa bile hemen "evet" demezler. Kız evi naz evidir. Bu arada dünürcülere iş düşer .

Dünürcüler kız evini ikna etmeye çalışır.

79

MENDİL ALMA:

Kız evinden olumlu cevap alınınca gelin adayı için elbiselik kumaş, iç çamaşırı, alyans yüzük , yüz görümlüğü alınır. Alınan hediyelerle kız evine gidilir. Kız tarafı da önceden hazırladığı “Mendil şahsesi”ni misafirlere sunar. Şahse içinde damadın alyansı, iç çamaşırları, çorap vb bulunur. En önemlisi söz mendili bulunur, böylece söz kesilmiş olur.

ŞERBET İÇME:

Şerbet için gerekli malzemeler-şeker, gül suyu, çam fıstığı- damat evi tarafından alınır ve kız evine gönderilir. Kız evi bu malzemelerle şerbeti hazırlar. Oğlan evi akrabaları ve komşularıyla birlikte bir din görevlisini de alarak kız evine giderler. Damat kendi evinde kalır. Dualarla birlikte şerbet içilir. Bir ara damadın sağdıcı şerbet sürahisini kapar ve damada götürür. Kız evinde gördüklerini damada anlatır.

Şerbet içimi bittikten sonra misafirler ayrılırken kız evinden vazı, biblo vb alıp bunları damada satarlar. Damat bunları sonra kız evine gönderir. Ayrıca şerbet sürahini boş göndermez elbiselik kumaş, kolye, yüzük gibi bir hediyeyle gönderir.

NIŞAN TÖRENİ:

Nişan için önce kız evi bir tepsi baklava ayrıca başka tepsiler içinde de damada nişan hediyesi olarak pantolonluk kumaş, iç çamaşırı, ayakkabı, terlik, tıraş takımı gibi hediyeler gönderir. Gönderilen baklava komşu akraba ve yakınlar da birer parça paylaşılır.

Damat evi ise baklava tepsisini çerezle diğer tepsileri ise geline nişan hediyesi olarak elbiselik kumaş, ayakkabı, terlik, makyaj malzemesi, altın bilezik gibi hediyeler koyarak kız evine gönderir.

Düğüne kadar olan sürede bayram varsa damat evi bir kurbanlık hazırlayıp kınalar ; alnına da bir bilezik takıp kız evine gönderir.

DÜĞÜN HAZIRLIKLARI:

Ailelerin maddi durumuna göre eşyaların ortaklaşa veya oda oda paylaşarak alınacağı kararlaştırılır. Damadın aldıkları yeni oturacakları eve veya baba evine konur. Kız tarafının alacakları kız evine konur. Kız tarafının komşu ve akrabaları mutfakta kullanılacak eşyalardan hediyeler getirir. Ütü günü belirlenip çeyiz ütülenir ve kız evine serilir ve misafirlere sergilenir.

Kız evinin çeyizi davullar eşliğinde damat tarafı gelerek evden alınıp yeni evlerine götürülür. Bu arada sandık üzerine oturularak bahşış istenir damat bahşış verir.

Getirilen çeyiz yeni eve kız evi tarafından yerleştirilir. Damat düğüne kadar yeni evde kalır.

Gelinlik ve damatlık için aileler birlikte alışverişe çıkar. Bu arada düğünde giymek için yakınlarla da hediyeler alınır.

KINA GECESİ:

Düğünden bir gece önce kız evinde kına gecesi yapılır. Bu geceye damat tarafının kadınları kına ve hediye getirerek katılır, erkekler katılmaz. Damat evinde ince saz eşliğinde damat yemeği yerler. Kına gecesinde ise gelin ve arkadaşları oynayıp eğlenirler. Kına yakımı sırasında gelin kızı ağlatmak için türküler söylenir. Gelin kız ağlatılır. Kına yakarken gelin kızın avucuna altın konulur.

HATİM DUASI:

Cuma günü kız evinde hatim duası töreni yapılır. Gelin veya yakınlarının bu düğün için okudukları kuran hatmi bitmiştir ve duası yapılır. Gelin "harbalı" denilen özel bir giysi giyer.(Sarı yaldızlı, işlemeli kadife giysi) İlahi ve kasideler okunur ikramlar sunulur.

NÖBET ÇALMA:

Cumartesi günü “bayraktar” adı verilen kişi damadın belirlediği akraba, dost, komşu, arkadaş dükkan veya evlerinin önünde çalgıcılara nöbet çaldırır. Bu durum o kişilere düğün için davet anlamına gelir.

DÜĞÜN GÜNÜ:

Pazar günü her iki evin önünde de sandalye ve masalar sıralanır. Davetlilere çay-bisküvi-lokum-kolonya ikramı, bazı düğünlerde ise yemek ikramı yapılır. Bayraktarın düzenlemesiyle sırayla misafirler oyuna kaldırılır. Oyunlar genellikle zeybek çeşitleridir. Düğün sahibi oyun oynayanların üzerine para saçarak bu misafirlere verilen değeri gösterir. Saçılan paralar çalgıcılara verilir. Bu arada damat da sinek kaydı damat tıraşını olmuş damatlığını giymiştir.

SAĞDIÇ KAVUŞMASI:

Düğün günü bayraktarılarla sağdıcın çocuklara eğitim amaçlı damat hediye getirdi. Damat ile sağdıç tam karşılaştıkları vakit ellerinde bulunan ayva ,elma, portakal gibi meyveleri fırlatırlar çocuklar bu meyveleri kapar. Damat ve sağdıç da sarılırlar buna sağdıç kavuşması denir.

90

DÜĞÜN ALAYI:

Süslenmiş gelin arabası önde arkasında misafirlerin araçları ile bir konvoy oluşturulup gelin almaya gidilir. Bu konvoyda damat yer almaz vekaleten babası veya bir yakını yer alır. Çalgıcıların da yer aldığı konvoyda durup oynanabilir.

91

KUŞAK MERASİMİ:

Kız evinde geline babası tarafından dualarla kuşak bağlanır. Bu gelinin bekaretinin nişanesidir. Gelin ailesiyle vedalaşır. Kırmızı bürüncük gelinin başına örtülür. Gelin Babası tarafından evinden çıkarılır. Gelin arabasına yengelerden başka kimse binmez.

GELİN ALAYI:

Gelin evden ayrılırken arkasından su dökülür, evlilik hayatı su gibi berrak akıp gitsin diye. Konvoy ilerlerken önü kesilip bahşiş istenir. Damat vekilleri bu bahşişleri verir. Gençler konvoy yola çıktığında damat evine varmak için yarışır, ilk gelen haberi verir ve bahşişini alır. Gelin damat evine geldiğinde araçtan inerken damat babası şeker, buğday, bozuk paradan oluşan karışımı savurur. Çocuklar bunları kapmak için yarışır.

KOLTUK MERASİMİ:

Damat gelini kapıda karşılar, bürüncüğünü ve duvağını kaldırıp yüz görümlüğü olarak altın takar. Yan yana iki sandalyede otururlar. Damadın arkadaşları damadı alarak kahveye götürürler. Orada damat tarafından ikram edilen içecekler içilir. Yemek vakti damat ve sağdıç eve gelir. Bu arada gelin de biraz daha oturup dinlenmek için odaya çekilir. Yengeleri geline eşlik eder. Yemek yendikten sonra İmam nikahı kıyılır.

Resmi nikah daha önceden bir vaki yaptırılmıştır. Ardından gelin odaya çekilir. Damat sırtına vurulan yumruklar eşliğinde odaya gönderilir.
Yeni evli çiftlere mutluluklar dlenir.

Düğünlerden Kareler

96

Düğünlerden Kareler

97

ANKARA ve ÇEVRESİ EVLENME GELENEKLERİ, DÜĞÜN,
ÇEYİZ ÇIKARTMA İLE İLGİLİ İNANIŞLAR

98

GAZİSOMANPAŞA MESLEKİ VE TEKNİK
ANADOLU LİSESİ

Hazırlayan

Sıla G.

99

Evlilik sosyal bir olgudur. Evlilik, ritüelleri bir toplumun önemli kültür öğeleridir. Kültürel değişimlerin meydana gelmesiyle bu ritüellerde de önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Ancak Ankara düğünlerinin kendine özgü ezgileri ve oyunları ile çok eğlenceli olduğu değişmez bir gerçektir.

Çalışmamızda, Ankara'nın merkezi ile ilçelerine bağlı köylerindeki evlilik ritüelleri ve inanışlarında ortak yönler olduğu kadar farklılıklar olduğunu da tespit ettik.

Evlenme isteğini bildirme: Erkek evlenmek istediğini çoğu zaman annesi aracılığıyla babasına iletir.

Ancak, Ankara'nın ilçelerine bağlı köylerde evlenme isteği, babasının ayakkabısını eşiğe çıkararak, yemeğe kaşık saplayarak, sofraya vurarak, babasının ayakkabısını çevirerek de belli edilir.

Kız isteme: Kız isteme olayında ilk Bir aracı vasıtasıyla kız görmeye gidilir. Evlenmek istemeyen kızlar görücülerinin karşısına hiç çıkmaz, çıkarsa da surat asar. Kız tarafı damat adayını beğenmediyse getirdiği tatlıyı geri verip gönderirler.

D n r düğüme: O lanın annesi babası kızın anne ve babasının evine gider.

D n r d   r. Olursa olur olmazsa ba  ka birine gider. Kız isteme esnasında çay içilir. Kızı verirlerse yüzük takılır. Söz alınır.

Acılı kahve: Kız istemelerinin olmazsa olmazı olan kahvemiz damat adayına tuzlu ve acılı yapılır. Damadın bunu hiç fark ettirmeden içmesi, damadın bu evlilikte istekli olduğu sabır göstereceği inancını taşımaktadır.

Bohça verme: Gelin ve damadın birbirlerine ve aile bireylerine birey sayısı kadar Gömlek, i   ama ını, patik, kumaş vb. hediyelerden oluşan bohça hazırlaması ve vermesi.

Çeyiz  ıkarma: Kızın yakınları hazırlanan çeyizleri tatlı e li ine gelin ve damadın evine götürür.

Kahve içmesi: Çeyiz eve serilmeden önce eksikleri gidermek için d   ne gelemeyecekler hediyeleri ile çeyiz görmeye gelirler ve gelin misafirlere kahve sunar.

Nişan atma: Tarafların anlaşamaması sonucunda yüzüklerin iade edilmesidir.

Çeyiz asma, serme: Kız beşikteyken çeyizi yapılmaya başlanır. Zamanın çabuk geçeceğine inanılır. Babanın yanında kız çeyizi işlenmez. Ayıptır. O uyuduktan sonra çeyiz işlenir. Kız evinde çeyiz sererler. Köyde ve şehirde yaşayanlar çeyizleri görmeye gelir. Çeyiz serme bir hafta sürer.

Kıvrım işlemi: Köyün imamı nişan ya da evlilik bozulursa, kız evinden damat evine giden çeyizin parasının damat tarafından karşılanması için yapılan işlemdir.

Kız- Erkek kınası: Eskiden erkek kınası ile kız kınası ayırdı. Günümüzde erkek kız fark etmiyor.

Erkek kınasında damadın arkadaşları toplanır, yemek yerler, halay çekilir, sazlı sözlü eğlence olur, meddahlık yapılır. Köyün gençleri köy odasında toplanırlardı.

Damada iğne falan batırılır, sağdıç da onu korurdu. Sağdıçlar damattan sorumludur. Sağdıç yoksa Delikanlı Başı sorumludur.

Köyün imamı gelir ve erkeğin kınasını yakar. Damadın yanına oturan sağdıca da kına yakılır.

Kına:

Kına gecesinde kızın başına da eline de kına dua okunarak yakılır. Kına yakacak kadının nitelikleri önemlidir. Genel olarak mutlu evliliği olan bir kadın olmasına dikkat edilir.

Kınada gelin olacak kız **Bindallı** giyer. Beypazarı'nda gelinlik kızlara nişanlı oldukları sürede erkek tarafının en az bir bindallı alınması gelenektir.

"Gelin Kinasız olmaz."

Yüksük kınası: Kına yakılmadan önce gelinin avucuna demir para konur ve ardından paranın üzerine kına yakılır.

Para izi sayesinde gelinin elinin yokluk görmeyeceğine inanılır.

Ana kınası: Ana kınası genellikle cuma günleri düzenlenirdi. Cuma akşamı kız evinde düzenlenen bu kınada kızın sadece bir eline kına yakılır.

Hoca nikahı: Devlet nikâhı kıyıldıktan sonra hoca nikâhı kıyılır. Hoca nikahı yapılmazsa evliliğin mübarek olmayacağına inanılır.

İki şahit ve hocayla nikah kıyılır. Şahitlerin, dul olmaması, mutlu evliliğinin olması gerekir.

Düğün: Önce kına yemeği verilir. Köylü gelini indirdikten sonra “hak etmek” denilen yemek verilir.

Damadın arkadaşları damadı, **damat tıraşına** götürür.

Bir gece ana kınası yapılır. Ertesi gece erkek tarafı isterse davul zurnayla gelir. Gelin eve girerken mübarek olsun diye eline Kuran-ı Kerim verilir.

Pazar günü düğün olur. Davullar çalar. Kız evinden erkek evine gelmek için **düğün konvoyu** olur.

Ölen yakınları da mürüvvetlerine şahit olsunlar diye mezarlıklara da uğranır.

Gelin arabadan inince, evin kapısına çivi çakar. Çivi kadar sağlam olsun diye, daima bu evde kalsın diye.

Gelinin ağzına bal sürülür. Dili tatlı olsun diye.

Gelinin eline katı yağ verilir. Gelin yağı evin kapısına sürer, evi bereketli olsun diye.

Gelin eve girmeden önce toprak testi kırılır, gelinin kötü huyu çıksın diye. Yani yeni evine iyi huyları ile gelsin diye.

Düğünden sonra gelin damat evine gireceği zaman, adak alana kadar kız attan ya da arabadan inmezmiş.

Kız oğlan evine girerken başından parayla bulgur serperlermiş.(bereket için).

Tam kapıdan girerken kapıya maya çalınmış ki kız eve mayalansın diye düğün sonrası gelin eve geldiğinde kaynana bacaklarını merdiven gibi bir yerden ayırır gelin altından geçermiş.

Bu uygulamanın yapılmasının sebebi ise gelinin kaynananın sözünü tutmasını sağlamaktır.

Ayrıca kaynana gelin eve girmeden bir testiye yere atarak kırarmış. Bu uygulamanın anlamı da gelinin gözünü korkutmaktır.

Damat gelinin duvağını kaldırmadan önce geline yüz görümlüğü takar. Hediyesini alan gelin yüzünü açar.

Gelin - Damat evlerine girerken yapılan uygulamalar ve inanışlar:

Gelin çıkarırken çocuklar bahşiş almak için sandığa otururlar ya da kapıyı kilitletler.

Gelinin kırmızı kuşağını varsa erkek kardeşi, yoksa en yakını bağlar.

Gelin eve girerken testi kırılır, nar kırılır ve başından fıstık atarlar.

Gelin eve girdikten sonra, kız tarafından birkaç kişi damat tarafına baklava getirirler. Kızlarına tatlı davransınlar diye.

Her ikisi de evlerine sağ ayaklarıyla girer. Gelinin ayağına damat basarsa, evde kadının sözü geçer.

İki dini bayram arasında düğün yapılmaz.

Tencere ve tabaktaki yemek bitirilir (nişanlısı güzel olur).
Gelinin ayakkabısının altına bekar kızların ismi yazılır.
Gelin çiçeğini kim yakalarsa ilk önce o evlenir. Ankara'da da var olan bu inanışlar hemen her bölgede görülmektedir.

112

ERZURUM ve ÇEVRESİ EVLENME GELENEKLERİ, DÜĞÜN, ÇEYİZ ÇIKARTMA İLE İLGİLİ İNANIŞLAR

Hazırlayanlar:
Hüseyin D.

113

Hayatın içindeki önemli geçiş aşamalarından birisi de evliliğdir. Erkek ve kadını yeni bir statüye sokan evlilik, iki gencin yaşam kaderlerini birleştirmeleri açısından bireylik davranışları, yeni bir hısımlık bağlantısının kurulması yönüyle aileler arası ilişkileri, iki tarafın akraba, dost, komşu çevrelerinin katılmasını yasa kıldığına göre de toplumluk gösterileri içine alır. Böylesi geniş bir ilişki ağı geliştiren evlilik etrafında da birçok inanış ortaya çıkmıştır.

Evlenemeyen kız ya da erkek muska yaptırır.
Evlenmek isteyen erkek pilava kaşık saplar ya da ayakkabısını duvara çakar.
Erkek büyüklerine evlenmek istediğini söylemeye utanır, başka araçlarla söyletir.
İki bayram arası düğün yapılmaz.

Kaçarak evlenen kız ömür boyu mutlu olamaz.
Kız isteyenler gelinin evinden bir eşya çalarsa kızı alırlar.
Düğün günü yağışlı olursa gelin tencerenin dibini yemiştir.
Düğün günü yağışlı olursa gelin bereketiyle gelmiştir.

Düğünde ağlamayan gelin hoş karşılanmaz.
Gelin eve girerken kaynanasıyla girer,
kaynanasının otoritesini kabul etmiş olur.
Gelin eve girerken başından aşağıya şeker atılır ki tatlı dilli olsun.
Kına gecesinde ve gelin evden çıkarken geline ayna taşıtırlar ki içi dışı bir olsun.
Gelin eve girerken başından aşağıya buğday, arpa, kuruyemiş dökülür ki evi bereketli olsun.
Gelin eve girerken ayağına kurban kanı akıtılır.
Gelin evden çıkarken annesi ayağında tabak kırar, evinde sözü geçsin diye.

Gelin eve erkek atla gelirse erkek çocuğu, dişi atla gelirse kız çocuğu olur.

Gelin eve girince kucağına erkek çocuk verilir. Gerdek gecesinden sonra damadın annesi ya da büyük ablaları çarşafı kontrol eder.

Gelin kaynanasının, kaynatasının ya da kaynının yanında oturamaz, uyuyamaz, çocuklarını sevemez.

Düğünden bir ya da iki gün önce damat ve sağdıçları kısır gecesı düzenler, arkadaşları damada çeşitli oyunlar yaparak eğlenirler. Düğünde damada sağdıç yardım eder.

Sağdıçlar damat eve girerken döverler, güçlü kuvvetli olsun diye.

Geline düğünden sonra iş yaptırılmaz, yaptırılırsa gelinin işi gücü hiç bitmez, ömür boyu sıkıntı çeker.

Gelin ve damat düğünden sonra üç gün dışarıya çıkmaz, çıkarlarsa evlilikleri huzur bulmaz, cinler musallat olur.

ŞIRNAK YÖRESİ EVLENME GELENEKLERİ, DÜĞÜN, ÇEYİZ ÇIKARTMA İLE İLGİLİ İNANIŞLAR

Hazırlayan: Pelin Y.

120

-Sandalyenin üstüne seccade ve yastık konulur ve gelin üç defa oturup kaldırılır bunu yapmalarının sebebi saygılı ve terbiyeli olsun dıyedir.

-Gelin çeyizini hazırlar iken damadın yakın veya uzak akrabalarına hediye koyar.

-Gelin evden çıkarılırken gelinin kız kardeşi, halası veya teyzesi gelinin başını eğip öyle evden çıkarılır bunu yapmalarının sebebi evin bereketini kendisi ile alıp götürmesin dıyedir.

- Kız istemelerde kız verildikten sonra düğün olana kadar geçen sürede dini bayram ya da bayramlar olursa damat evinden kız evine hediyeler ile kurban bayramında kurbanlık koyun götürölerek gelenek-görenek yerine getirilir. Akrabalık ilişkileri pekiştirilir.

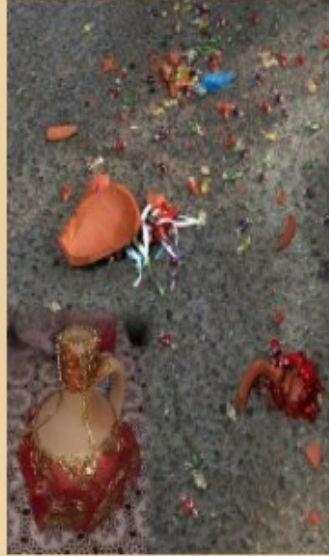
121

- Gelin damat evine getirilirken kapıda gelinin önünde testi kırılır, bu evliliğin mutlu ve evlerinin bereketli olmasını temsil eder.

-Damat gelinin evine geldiğinde damadın ayakkabısı saklanır ve damattan para alınır.

-Damat evden çıkmadan annesi damada altın takar oğlunu ilk defa damatlık ile gördüğü için.

-Gelinin kucağına erkek bebek verilir gelinde bebeğe para verir gelinin ilk bebeği erkek olsun diye.

122

-Gelin damadın evine gittiğinde damat damda durur gelinin buğday ve toprak atar buğday bereket, toprak ise ölene kadar beraber olsunlar diye.
-Gelin damadın evine girdiğinde gelinin kendisi ile getirdiği kuran-ı kerimi bir hoca gelinden o kuran-ı kerimi eve sokar o evde birlik beraberlik ve huzur olsun diye

123

BAYBURT YÖRESİ DÜĞÜN İLE İLGİLİ İNANIŞLAR

Hazırlayan:
Zeynep O.

124

Çalgıcı tutulur ve düğünden bir gün önce çalmaya başlar.

Çalgıcı eğer belirli misafirlerin önünde davula vurursa o davetli ona bahşiş verir ama bu her misafir için geçerli değildir.

125

Kıza kına yakılır ve buna Kına Gecesi denir. Düğün 1 hafta sürer . Haftanın son günü kına yakılır. Ertesi gün kız damat evine getirilir. Kınayı erkek tarafı alır. Kıza kına herkes dağıldıktan sonra kızın başında kalan kızlarla yakılır. Kınayı sağdıç hazırlar. Kıza kına sağdıç tarafından yakılır.

Kızın başında türkü söyleyerek kına yakılır. Kına yakılırken kıza türküler söylenir.. Kız dışında yanında bulunan kızlara ve sağdıca kına yakılır. Kınada çeşitli oyunlar düzenlerlerdi. Örneğin erkek tarafından yengeyi oturduğu koltuğa diker o kalkamayınca ona türkü söyler söz vururlardı Buna yengeyi dikme denirdi.

Gelin Giydirme:

Gelini sağdıç giydirirdi.

Gelinin kuşağını erkek kardeşi bağlar .Kuşağı üç kere bağlar ve çözer bunu belirli sureler okuyarak yapar sonra kuşağını bağlar ve sarılırlar. Erkek kardeşe de para verilir.

Gelin Alma:

Gelin düğün günü öğle namazından sonra alınır. Gelin almaya giden kadınlar yengeler ;erkekler düğürçü adını alır. Kız evinde yengeler geliyor veya düğürçü geliyor diye de haber verilmiş olur. Gelin almaya damat gitmez.

Alayda düğün bayrağı ile davul zurna olurdu. Kız evinde erkekler kapıda sıra olur gelen erkekleri karşılar onlara boyalı şerbet ikram ederlerdi. Kadınlarda aynı şekilde şerbet içerdi. Gelini evden kaynatası yani damadın babası çıkarırdı. Gelin evden çıkmadan ev ahalisiyle vedalaşır ve ağlardı. Geline para verildi. Örneğin kepçe parası, şerbet parası gibi para verilirdi.

Çocuklar tarafından arabaların önünü kesilir ve düğün sahipleri zarf atarlar. Zarfların içinde belli bir para vardır. Gelin alındıktan sonra ilk oğlan evine indirilir. Gelin içeriye alınıncaya kadar bazı adetler yapılır. Mesela ayağında bardak veya kaşık kırılırdı, başında ekmek kesilir hayvanlara verilirdi ,başında kuran gezdirilir ve yüzüne ayna tutulurdu.

Hoca Nikahı:

Hoca nikahı amaçlı zamanda kıyılır.

iki imamla gelir belli bir duası vardır onu okur sonra erkek ve kıza iyi günde günde eş olarak kabul ettin mi diye onlarda cevaplarını verince hoca nikahı kıyıl olur. Burada önemli olan nikahın duasıdır.

Hoca nikahında kız tarafından bir kişi tarafından bir kişi bulunur. İki tanede bulunur. Ve bir de imam bulunur.

El öpme:

Kız evinde el öpmeye Ayak Dönme denir ve düğünden bir hafta sonra gidilir .Bazı yerlerde yedilik denir.Ayak dönmeye damadın annesi babası ve yakın kimseleri gider .

Giderken yanlarında hediyeler ,meyve vb. şeyler götürülür.

*MEVSİMLER, AYLAR VE GÜNLER, CİNSİYET,
YOL VE YOLCULUK, EŞYALARLA İLGİLİ HALK
İNANIŞLAR*

134

HATAY'DA

***MEVSİMLER, AYLAR VE GÜNLER, CİNSİYET,
YOL VE YOLCULUK, EŞYALARLA İLGİLİ
İNANIŞLAR***

Hazırlayan: Makbule Nur K.

135

MEVSİM AY GÜN İLE İLGİLİ OLANLAR

- *Pazartesi yapılan işler ağır gider.
- *Salı günü düğün olmaz.
- *Cuma günü toz dışarı atılmaz ve işe gidilmez.
- *Cuma günü ekin ekilmez.
- *Salı günü biçki biçilmez ancak ikindi namazından sonra biçilebilir.
- *Tarlaya ilk tohum Salı ve Cuma günü atılmaz.

136

CİNSİYETLE İLGİLİ OLANLAR

- *Kadının erkeğin önünü kesmesi uğursuzluktur.
- *Oğlan çocuğun ilk defa saçını amcası veya dayısı keser.
- *Kadının erkeğin önünü kesmesi uğursuzluktur.
- *Çocuğun ilk defa kesilecek saçını dayısı keserse çocuğun saçları gür olur.
- *Kız baba evinden Perşembe ve Pazar günü çıkar.

137

YOL VE YOLCULUKLA İLGİLİ OLANLAR

- *Yola giderken tükürmek iyi değildir, yıkım getirir.
- *Yola giderken dönüp bakmak iyi değildir.
- *Bıçak veya kibrit sırtı üstüne gelirse misafir geleceğine inanılır.
- *Ayakkabılar üst üste gelirse yola gideceğine inanılır.

138

EŞYALARLA İLGİLİ OLANLAR

- *Ayakkabının ters gelmesi uğursuzluktur.
- *Elden ele sabun verilmez. Verilirse kavga edilir. Sabunu vermek gerekirse elin tersi kullanılır.
- *Kapakla su içilmez kısmet bağlanır.
- *Misafirin çabuk gitmesi için ayakkabısına biraz tuz atılır.

139

***İZMİR VE ÇEVRESİNDE MEVSİMLER, AYLAR VE
GÜNLERLE, CİNSİYETLE, YOL VE YOLCULUKLA,
EŞYALARLA İLGİLİ İNANIŞLAR***

HAZIRLAYAN: İPEK T.

140

MEVSİMLER ,AYLAR, GÜNLER:

Cuma günü mübarek gündür.

Kışın çok kar yağarsa o yıl bereketli olur.

Evlenen çiftlerin düğününde yağmur yağarsa evlilikleri bolluk içinde geçer.

141

Türkmen Alevlerinde "Mart İpi" diye bir gelenek var. Mart ayının karası insanları karartmasın diye baharı insanları karartmasın diye baharı selamlayan bir gelenek. özenle yapılan, örülen Mart İpleri mart ayında bileğe bağlanır yakaya takılır. Mart ipi mart ayının sonunda bereket, bolluk olsun, sağlık olsun diye dilekler dilenerek ağaç dallarına, bir taşın altına bırakılır. Mart ipini gönülden eşe, dosta ve sevdiklerine insanlar hediye eder.

142

CİNSİYET:

Kız baba evinden Perşembe veya Pazar günü çıkar.

YOL VE YOLCULUK:

Yola çıkanın ardından su dökülür su gibi gitsin diye.

EŞYALAR:

Elden ele bıçak verilmez kişilerin arası bozulur.

143

ANKARA ve ÇEVRESİ MEVSİMLER, AYLAR, GÜNLER, YOL ve
YOLCULUKLAR, CİNSİYET ve EŞYALARLA İLE İLGİLİ
İNANIŞLAR

144

GAZİSOMANPAŞA MESLEKİ VE TEKNİK
ANADOLU LİSESİ

Hazırlayan

Sena E.

145

Karakış: halk arasında bu devre kışa geçiş günleri olarak kabul edilir.

Zemheri: Kışın en soğuk geçen günlerini ifade etmek için kullanılıyor.

Hamsin: Bu günler için “Hem yağsın hem erisin” ifadesi kullanılıyor. Havalar bulutlu olduğunda soğuk havanın yeryüzüne inmesi azalır, bulutsuz günlerde, gecelerde ise rekor derecede soğuklar olur. Kış mevsiminin 30 Ocak-21 Mart arasında yaşanan ikinci bölümüne ise halk tarafından Hamsin adı verilir. Hamsin inanişına göre 50 gün sürer.

1 - ZEMHERİ	34 OCAK - 13 ŞUBAT
2 - GÖÇÜK	34 ŞUBAT - 13 MART
3 - MART	34 MART - 13 NİSAN
4 - ABRİL	34 NİSAN - 13 MAYIS
5 - MAYIS	34 MAYIS - 13 HAZİRAN
6 - KIRAZ	34 HAZİRAN - 13 TEMMUZ
7 - ORAK	34 TEMMUZ - 13 AĞUSTOS
8 - AĞUSTOS	34 AĞUSTOS - 13 EYLÜL
9 - İLK GÜZ	34 EYLÜL - 13 EKİM
10 - ORTA GÜZ	34 EKİM - 13 KASIM
11 - SON GÜZ	34 KASIM - 13 ARALIK
12 - KARAKIŞ	34 ARALIK - 13 OCAK

NOT: RUMİ TAKVİM, MİLADİ TAKVİMDEN 13 GÜN SONRA GELİR.

RUMİ TAKVİMİ GÖRE YILDA İKİ MEVSİM YARDIR.

1 - KASIM (KIŞ) GÜNLERİ	8 KASIM - 5 MAYIS
2 - HIZIR (YAZ) GÜNLERİ	6 MAYIS - 7 KASIM

KIŞ

1 - ERBAİN (KIRK GÜN)	22 ARALIK - 31 OCAK
2 - HAMSİN (ELU GÜN)	1 ŞUBAT - 21 MART

CEMRELER

1 - 1. CEMRE	20 ŞUBAT - HAVAYA
2 - 2. CEMRE	27 ŞUBAT - SUYA
3 - 3. CEMRE	6 MART - TOPRAĞA

SOĞUKLAR

1 - KOCAKARI SOĞUKLARI (BERDELACUZ)	- 17-18 MART
2 - GÜN DÖNÜMÜ FIRTINASI	- 21-22 MART
3 - ABRİLÜN BEŞİ SOĞUKLARI	- 18 NİSAN
4 - SITTE-İ SEVR SOĞUKLARI	- 20-25 NİSAN

Mart Dokuzu: Bazı inanişlara göre Martin üçüncü haftasında görülen bir fırtına ve bahar mevsiminin başlangıcı olarak değerlendirilmektedir. Orta Anadolu’da Nevruz (21 Mart) “Mart Dokuzu” adıyla bilinir. Baharın ve tarım çalışmalarının başladığı tarihtir.

Mart dokuzundan bir hafta önce Ev ve çevre temizliği yapılır. Kış bitiminde temizlikle birlikte evlerde ve evin bahçelerinde bahar ve yaz kullanıma uygun yeni düzenlemeler yapılırken Mart ayına ve bütün bir yıl için özellikle tarımla ilgili meteorolojik öngörüler tazelenir. Buna göre tarımsal çalışmalar ivedi hale getirilir ya da birkaç gün geciktirilir. Bunlardan birkaçı şu şekilde aktarılmaktadır.

Yılsırtı: Mart Dokuzu günü hava nasıl olursa mart ayının tamamında havanın öyle olacağına inanılır.

Mart dokuzundan sonraki sekiz gün ise devam eden sekiz ayı temsil eder. Dokuz günden sonra geriye kalan üç güne ise "Karacuk/Garacuk" olarak bilinir. Garacuk günlerinde çok sert fırtınaların eseceğine inanılır. İsmiyle müsemma bu son üç gün kış aylarından kalma gün olarak anılır. Tabii ki herkes uyguladığı tarımsal kültürde ön önlemleri vaktinden önce yerine getirme fırsatını yakalar. Bunlara kültürleşmiş meteorolojik uyarılar olarak bakılabilir. Esasen yılın ön ce ikiye sonra kendi içinde iklimsel bölümlere ayrılması zamanı etkin değerlendirme ve her iş niteliğine uygun hazırlıkları önceden yapmanın bir Programı olsa gerek.

Kocakarı Soğuğu: Kocakarı soğuğu 11 Mart tarihinde başlamaktadır ve 18 Mart'a kadar 1 hafta süre devam eden soğuklara denir.

Sitte-i Sevir: Sitte-i sevir; 21 Nisan tarihinde başlamaktadır ve 26 Nisan'a kadar 6 gün devam eden soğuklara denir. Halk inanışına göre Güneş'in sevr (boğa) burcunda yani bulunduğu Nisan ayında fırtınaları ile ön plana çıkan altı günü (sitte) ifade etmek için kullanılır.

Anadolu insanı "Sitte sevir, her saati bir devir" ile denizciler ise "Sitte-i sevir, kapıyı çevür" deyimleri ile insanları uyarmışlardır. Sitte-i Sevir bazı yörelerde öküzsoğukları ve bazı yörelerde de mor direk soğukları da denilen nisan ayının son soğuklarıdır.

Aslında adını boğadan alır, güneşin boğa burcuna da olduğu dönemde yaşanan soğukları açıklar. Güneşin boğa burcuna girmesiyle 21-26 Nisan arasında yaşanan hissedilir derecede sıcaklık düşüşünden, rüzgardan ve çok değişken havadan dolayı "sitte-i sevir, her saati bir devir"

Kırkikindi Yağmurları: Nisan ayı içinde başlayıp 40 gün süre ile öğleden sonraları ikinci vaktinde kısa süreli sağanak yağışlar halinde devam eden ve Orta Anadolu çiftçisi için çok önemli olan yağışlara verilen addır. Bu yağışların tüm bitkilere özellikle kışlık tahıllara olumlu etkisi oldukça fazladır.

Eyyamı Bahur (Harman Sıcağı): (Kuzey yarım kürede 1 Temmuz'dan 7 Ağustos'a kadar olan güneş ışınlarının dik yada dike yakın olarak geldiği yüksek sıcaklığa sahip olan günlere verilen addır.)

Halk arasında yaz aylarının en sıcak ve boğucu günlerini tanımlayan Afrika sıcaklarına Eyyam-ı bahur adı verilir. Eyyam-ı bahur günlerinin kalp ve göğüs hastalıkları olanlar için dikkat edecekleri riskli dönemler olduğuna inanılır.

Bu sıcaklıklar hassas kişilerde aşırı stres ve asabiyet oluşturduğu inancı vardır.

Hızır Günleri - Kasım Günleri:

Anadolu insanının tecrübesinin, doğa ve insan sevgisiyle içselleşmesi neticesinde bir kültür olarak gelen Halk takvimine göre bir sene Hızır Günleri ve Kasım Günleri olmak üzere bir manada iki mevsimden oluşur.

Hızır günleri halk takviminde ve diğer birçok kullanımda yazın başlangıcı sayılan 6 Mayıs (hidrellez) günü başlayıp 8 Kasım'a kadar devam eden ve 186 gün süren dönem için kullanılan bir tanımlamadır.

HIZIR GÜNLERİ yaz devresini ifade etmektedir.

Kış devresi ise KASIM GÜNLERİ olarak ifade edilmektedir.

Bocuk:

Hicri takvimde yılın ikinci yarısı diyebileceğimiz daha çok kış dönemini içeren dönem “Kasım günleri” olarak bilinir. Bocuk gecesi ise halk dilinde kışın en soğuk gecesidir.

Ayrıca şu inanışlar da vardır:

Kavak ağaçlarının yapraklarını tepeden dökmeye başlaması kışın sert geçeceği anlamına gelir.

Aynı şekilde çam kozalakları fazla olursa kış zor ve uzun geçecek demektir.

Kış mevsiminde biri arkasını dönüp sobada ısıtırsa, kar yağdıracağı düşünülerek, kar yağdıracaksın yeter artık ısındığın denir.

Aylarla ve Günlerle İlgili Folk İnançları:

Pastırma Yazı: Bugünkü takvimle 7 Kasım’da başlayan Rûz-i Kasım’ın (hızır günleri) ilk günleri, pastırma yazı olarak bilinir ve pastırma yazı 7 gün, 1 hafta civarında sürer. Yaprakların dökülüşünün sonlarıdır ve kışın habercisi olarak bilinir.

April Beşi: April beşi, bahar günlerinin güzelliği ve rahatlığı arasında bir anda aşırı soğuk ve fırtınalı havaların yaşanabileceği tahmin edilmiş olan bilinen sayılı günlerden biridir.

Ayrıca şu inanışlar da vardır:

Cuma günleri dışarı toz dökülmez, işe gidilmez. Cuma günü ana rahmine düşen çocuk bilgili olur. Cuma akşamı tırnak kesilmez. Cuma günü hiçbir işe başlanmaz. Cuma günü ekin ekilmez.

Salı Sallanır; bugün önemli bir işe başlanmaz.

Çarşamba günü tırnak kesilmez. Geceleyin ılık çalınmaz (cinler başına toplanır). Cuma ve Pazar akşamı soğan sarımsak gibi şeyler yenmez.

Yol ve Yolculukla İlgili Halk İnançları:

Yola giderken tükürmek iyi değildir. Günahtır. Yıkım getirir.

Giden yolcunun arkasından
bir tas su dökülür.

Yolda giderken at değiştirilmez.

154

Cinsiyetle İlgili Halk İnançları:

Kadının yolda erkeğin önünü kesmesi
uğursuzluktur.

Koç katımında koçun üzerine kız çocuğu
bindirilirse doğacak kuzu dişi, oğlan çocuk
bindirilirse erkek olur.

Sonbaharda koç salımını kızlar yaparsa, çok döl alınacağına inanılır.

Yuvayı diş kuş yapar.

Kızlar geceleyin ayna karşısında süslenmez
(sabah kaçarlar).

155

Eşyalarla İlgili İnanışlar: •

Makasla oynanmaz (kavga çıkar).

Halı tezgâhlanırken ipin üstünden atlanmaz (halı geç dokunur).

İki minder üzerine oturulmaz (iki kez evlenilir).

Makas ve bıçak istenirse elden verilmez yere konur. (kavga çıkar)

Nazar boncuğu nazardan korur.

Merdiven altından geçmek uğursuzluk getirir.

Kırık ayna uğursuzluk getirir.

156

ŞIRNAK YÖRESİNDE MEVSİMLER, AYLAR VE GÜNLERLE, CİNSİYETLE, YOL VE YOLCULUKLA, EŞYALARLA İLGİLİ İNANIŞLAR

HAZIRLAYAN: SADET Y.

157

-Şubat ayında dört gün kala hava güneşli ise şeytanın kızı tüm yılan, fare gibi hayvanları kendisiyle getirir ve ormanlara salarmış. O gün eğer hava yağmurlu olursa fare, yılan gibi hayvanları kendisiyle birlikte ormanlardan götürürmüş.

158

-Recep, Ramazan ve Şaban gibi hayırlı aylarda 7 kişi vefat edermiş.
-Melekler perşembe günleri bütün evlerin önüne iner, o evlerden birinin sevap işlemesini beklermiş. Eğer o evlerdeki insanlardan birisi sevap işlerse diğer güne kadar onlara dua eder, işlemezse lanet okurmuş.

159

- Kış mevsiminin ocak ayında koyunlar kulaklarını sallıyorsa o gün içinde kar yağarmış.
- 4 yapraklı yonca gören kişi evleneceği kişiyi rüyasında görürmüş.
- Kurbağa sesi çok fazla geliyorsa o gün içinde yağmur yağarmış.
- Yengeç sudan çıkarsa sel olacağına işarettir.

160

- Şubat, mart, nisan aylarında kuşların doğudan batıya göç ettiğine şahit olunursa fırtına çıkarmış.
- Ağır ve uzun süreli hastalar genellikle ilkbahar ve sonbaharda ölürlermiş.
- Yola çıkanın yolu uğurlu geçsin, gittiği yere dönebilsin diye arkasından su dökülür.
- Elden ele bıçak verilmez.

161

**ERZURUM ve ÇEVRESİNDE MEVSİMLER, AYLAR
VE GÜNLERLE, CİNSİYETLE, YOL VE
YOLCULUKLA, EŞYALARLA İLGİLİ İNANIŞLAR**

HAZIRLAYAN:
Zeliha T.

162

İnsanoğlu tarih sahnesine çıktığı ilk andan itibaren başta ekonomik faaliyetleri olmak üzere diğer tüm faaliyetlerini düzenlemek için meteorolojik olaylarla ilgilenmiştir. Erman Artun halk meteorolojisi için; *“Teknik ve teknolojik yetersizlik içindeki toplumlarda, yüzyıllara dayalı yerel deneyim, görgü ve tahminlerle atmosfer olaylarına ilişkin önceden bilinebilirlik oranı yüksek denebilecek bir düzeye ulaşmıştır. Bu tür toplumlar, çoğunlukla atalardan öğrendikleri hava tahmini yöntemleriyle hava tahmini yaparlar.*

163

Yaşama savaşıının verildiği toplumlarda doğa acımasız ve yıkıcı olabilmektedir. Bu nedenle geleneksel yapıli toplumlarda, doğa karşısındaki yetersizliğin, zayıflığın giderilebilmesi onun insanoğlu için hazırladığı tuzakların önceden tahmin edilebilmesiyle imkân kazanmaktadır.” ifadelerini kullanmıştır.

Kuşburnu çok olursa kış çok sert geçer.
Ayın rengi sarıysa mevsim çok kurak, beyazsa yağışlı geçer.
Bulutlar batıdan doğuya doğru giderse yağış bol olur.
Kızambuk fazla olursa kış uzun sürer.
Köpek ot yerse mevsim çok bereketli, kedi ot yerse mevsim kurak geçer.
Kar eğer Göle tarafından gelirse çok şiddetli ve uzun yağar ama Şenkaya tarafından Göle tarafına giderse kar yağışı kısa sürer.

Kış sert geçerse baharda havalar güzel olur.
Sinekler çok olursa kış sert geçer.
Tavuk kanadını çırpmaya başlarsa yağmur
yağacağına inanılır.
Ay bulanık görünürse yağmur yağar.
Yıldızlar yazın parlak olursa havalar sıcak gider,
kışın parlak olursa ayaz olur.
Kış günü gökkuşağı çıkması bereketi işaret eder.

BAYBURT YÖRESİ
MEVSİMLER, AYLAR VE GÜNLER, CİNSİYET,
YOL VE YOLCULUK, EŞYALARLA İLGİLİ
İNANIŞLAR
Hazırlayan: Zeynep D.

Elden bıçak, makas gibi alınmaz
kişilerin arasını bozar.

Gelen misafirlerin eve tekrar gelinmesi
istenmiyorsa ayakkabıları çevrilmez.
Kız istemek için Perşembe günü tercih edilir.

İki bayram arasında ve Ramazan ayında
düğün yapılmaz.

19 Şubat'ta cemre havaya düşer ve birer hafta
aralıklarla suya ve toprağa düşer.

Bayburt yöresinde batı yönünde kara bulut
çökerse mutlaka yağmur yağar.

Balkar adı verilen Kuzey rüzgarı eserse
bulutları dağıtır.

Karayel adı verilen Güney rüzgarı eserse hasatı
kurutur verim az olur.

Aprul beşı diye bilinen
tarihten sonra havalar ısınır.

Bu tarih Kasım 150 hesabına göre yapılır.

Bu tarih 18 Nisan tarihine denk gelir.

170

RUH ,MEZARLIK, TÜRBE VE ZİYARETLERLE İLGİLİ HALK İNANIŞLARI

171

**HATAY'DA
RUH, MEZARLIK, TÜRBE VE ZİYARETLERLE
İLGİLİ İNANIŞLAR**

**Hazırlayan: Sabiha M.
Hasan Ç.**

172

*Ziyaretlerdeki ağaçları kesenler çarpılır.
Türbeden dışarıya bir şey götürsen çarpılır.
Bir çocuk ağzını havaya doğru kaldırıp durmadan ağlarsa evden birisi ölür.
Bir kişi gömüldükten sonra ruhu 7 gün evini ziyaret eder.
Bir kişi gömüldükten sonra ruhu her cuma evini ziyaret eder.
Bir kişi öldükten sonra bazen gelip evinin damına veya evinin önündeki ağaçlara konar.
Rüyada ölü görmek diriye işarettir. Misafir gelir.
Eve dışardan ölü getirilmez. Getirilirse birbiri ardına ölümler olur.
Cami duvarına işeyen çarpılır.
Ölünün elbiseleri ölü yıkayıcılarına veya fakirlere verilir.*

173

Mezarlıktan taş, toprak alınmaz.

Mezarlıkta ağaç kesilmez. Mezarlıkta yatılmaz.

Kırık ayna uğursuzluktur.

Ölünün yıkandığı evde üç gün ışık yanar.

Gece ölen birinin üstüne sabaha kadar bıçak, makas konur.

Baş sağlığına gelenlerin ayakkabıları çevrilmez.

Ölü gömülene kadar süpürge tutulmaz, çamaşır yıkanmaz, eve su getirilmez.

Kefen bıçak veya makasla kesilmez.

Ezan okunurken bacak bacak üstüne atılmaz.

174

İZMİR VE ÇEVRESİNDE RUH ,MEZARLIK, TÜRBE VE ZİYARETLERLE İLGİLİ İNANIŞLAR

HAZIRLAYAN:

UMUT K.

175

RUH, MEZARLIK, TÜRBE VE ZİYARET:

Ölen kişinin etlerinin kemiklerinden ayrılması 40-52 .günleri arasında olduğuna inanılır. Ölünün etleri kemiklerinden kolay ayrılması için dua edilir.

Rüyada ölü görmek diriye işarettir.

Mezarlıkta yatılmaz.

Mezarlıktan taş, toprak alınmaz.

Cenaze çıkan evde üç gün yemek yapılmaz, ev süpürülmez, çamaşır yıkanmaz, eve su getirilmez.

176

ANKARA ve ÇEVRESİ RUH, MEZARLIK, TÜRBE ve ZİYARET YERLERİ İLE İLGİLİ HALK İNANÇLARI

177

GAZİSOMANPAŞA MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

Hazırlayan

Leyla H.

178

Türbe ve Ziyaret Yerleri ile İlgili Halk İnançları:

Duaların, dileklerin, niyetlerin türbe ve ziyaretlerde kabul olacağına inanılır.

Türbede bir niyetle dua edilmiş ve bu niyet gerçekleşmişse türbede şeker, lokum veya tespih dağıtılır.

Ziyaret yerlerindeki ağaçları kesmek günahdır.

Türbeden dışarıya bir şey, bir nesne götürmek günahdır.

Hamile kadın türbe ziyareti yapmış ve doğumdan sonra çocuk sürekli ağlarsa o türbeye götürülür.

Yatırların çevresindeki ağaçlara bez ve çaput bağlanarak dilek tutulur.

179

Mezarlık ile İlgili Folk İnançları:

Mezarlıktan ağaç kesilmez. Ağaçta cin olduğuna inanılır.
Mezarlıkta yatılır. Mezarlık temiz olur. Ruhlar sahip çıkarlar misafir ederler.
Bir inanişâ göre de Mezarlıkta Yatılmaz
Mezara toprak atılırken elden ele kürek verilmez.
Yeni açılmış Kadınların mezarına beyaz eşarp bağlanır.
Mezarın üstüne basılmaz
Mezarın üstüne her çiçek ekilmez ama yeşil olması önemlidir.
Abdestsiz mezar ziyaret edilmez
Mezarlığa girerken selam verilir.
Mezar kazıcısına para verilmezse ölünün rahatsız olacağına inanılır
Mezarlıktan taş, toprak alınmaz.
Mezarlıktan çiçek toplanmaz (ölüler korkutur)
Mezarlıkta yüksek sesle konuşulmaz.

180

Ruh ile İlgili Folk İnançları:

Ruhların ölümsüzlüğüne inanılır.
Güneş battıktan sonra ölülerin gömülmemesi gerektiğine, bu vakitten sonra yer kazınırsa kötü ruhların dışarı çıkacağına inanılır.
Bir kişi gömüldükten sonra ruhu 7 gün evini ziyaret eder.
Ölen kişinin vasiyeti yerine getirilir aksi halde ruhunun rahat etmeyeceğine inanılır.
Arife günü, kandil, bayram gibi günlerde ruhlar evlerini, yakınlarını ziyaret eder.
Ölen kişinin ruhuna dua etmek, kuran okumak onu doyurur.
Evden kötü ruhları kovmak için ateş ve tütsüler yakılır.

181

**ERZURUM VE ÇEVRESİNDE RUH ,MEZARLIK,
TÜRBE VE ZİYARETLERLE İLGİLİ İNANIŞLAR**

HAZIRLAYAN:

Hanım T.

182

Halk inanışlarında bazı olağanüstü varlıkların varlığına da inanılır. Bu tür varlıklar çoğunlukla "cin" kavramıyla açıklanır. Eski Türk inanışlarında korku ve ürpertiye neden varlıklar "iye" olarak anılmıştır. Çeşitli yörelerde farklı isimlerle adlandırılan bu varlıklar Erzurum yöresinde "mekir" deyimiyile adlandırılır. İsmi anmanın onları çağıracağına inanıldığından zararlarından korunmak için "iyi saatte olsunlar" da denilir. Albastı, alkarsı, albız vs. isimlerle adlandırılan bir diğer varlık da atlara, lohusa kadınlara musallat olup, lohusa hummasına sebep olur.

183

Geceleri dışarıya su dökülmez.
Gece dışarıya sofra bezi silkelenmez.
Defineleri cinlerin koruduğuna inanılır.
Define kan akıtılmadan alınamaz.
Defineler sahiplidir, define arayanlara musallat olur.
Ahırdaki hayvanlar gece terliyorsa mutlaka al karısı musallat olmuştur.
Albastıdan bebeği korumak Satılmış ismi koyulur.
Gece su birikintisi üzerinden atlanmaz.

Gece ısıklık çalınmaz.
Tamamen çıplak banyo yapılmaz.
Banyoda tuvalet yapılmaz.
Ateşe, köze tuvalet yapılmaz.
Çeşme başında uyunmaz.
Mezarlıkta yatanların çoğunun nazardan yattığına inanılır.
Nazardan korunmak için çeşitli dualar okunur.
Bebeklerin beşiğine, yastığına ya da yattığı odaya nazar boncuğu asılır.
Suya köz atılarak nazar değip değmediğine bakılır.

Hayvanların boynuna mavi taşlardan oluşan kolye asılır.

Küçük çocukları maşallah demeden sevmemek gerekir.

Evde bir eşya kırıldığında nazar çıktığına inanılır.

Mavi gözlü kişilerin nazarının daha çok degeceğine inanılır.

Gelin ve damada bağlanmaları için büyü yapılır.
Evlenmek isteyenler kismetleri açılsın diye büyü yaptırır.

ŞIRNAK'TA

RUH ,MEZARLIK, TÜRBE VE ZİYARETLERLE İLGİLİ İNANIŞLAR

HAZIRLAYAN: ZİNET T.

Rüyada kar, düğün dernek, altın veya gelinlik görülürse ölümün yaklaşacağına dair yorumlar yapılır. Öleceği anlaşılan bir kişinin yanında öz akrabaları genellikle durur. (anne, baba, amca, dayı, hala, teyze vb.) Ölmek üzere olan kişinin yastığın başının altından alıp yüzünü kubbeye doğru yöneltirler. Öleceği anlaşılan kişinin son nefesine kadar su verilir.

Öleceği anlaşılan kişi vefat ettiğinde bir tane yakını gidip camide olan imama söyleyip o kişinin ismi anons ettirilir. Bir kişi öldüğü zaman üzerine örtü örtülür genellikle beyaz renktedir sonra camiye götürülüp yıkanır.

188

Ölüyü kefenledikten sonra tabutuna kadın veya adam olduğunu belirtmek için kadına yazma (başörtü) adama ise (tesbih veya seccade) tabutun üzerine konulur. Ölünün cenaze törenine 1. Dereceden akrabalar, dostlar ve tanıdığı herkes katılır.

189

Ölünün tabutunu 6 kişi taşır ve bu artabilir tabutu çok taşımak isteyen var ise 9-10 adımda bir tabutu taşıyan kişiler değiştirilir. Cenaze olduğunda herkes işini bırakır ölünün yakınlarını teselli eder. Ölünün son gününde kar yağması berekete yağmurun yağması rahmet olduğuna dair yorumlanır.

190

- Türebelerden ve mezarlıklardan bir şey alınmaz.
- Mezarlıklarda uyunmaz.
- Mezarların üstüne basmak iyi değildir.
- Mezarlar ve türebeler el ile gösterilmez.

191

BAYBURT YÖRESİ

RUH,MEZARLIK, TÜRBE VE ZİYARETLERLE
İLGİLİ İNANIŞLAR HAZIRLAYAN AÇELYA B.

192

Bayburt bölgesine gelenlerin bölgede bulunan Şehit Osman Türbesi'ni ziyaret etmeden gitmeleri tekrar bu bölgeye yolunun düşmesine sebep olur. Halk arasında böyle bir inanış vardır.

Türbelere zarar verilmez gereken saygı gösterilir.

193

Genellikle Cuma günleri namazdan önce mezar ziyaretleri yapılır.

Bayramlarda Arefe günü ve namazdan sonra mezar ziyaretleri yapılır.

Ölen kişi bir yakının rüyasına giriyorsa dua istediğine inanılır.

BEREKET, EV VE ATMOSFER OLAYLARIYLA İLGİLİ HALK İNANIŞLAR

HATAY'DA BEREKET, EV VE ATMOSFER OLAYLARIYLA İLGİLİ İNANIŞLAR

Hazırlayan: Deniz Defne N.

196

BEREKET İLE İLGİLİ İNANÇLAR

Ekmek kırıntılarını yere atmak, ayakta çiğnemek suçtur.

Bismillah demeden yemek yiyen doymaz. Şeytan da onunla birlikte yemek yer.

Narın bereket getirdiğine inanılır.

Fil figürlerinin bereket getirdiğine inanılır.

197

EV İLE İLGİLİ İNANÇLAR

Kapının eşiğinde oturan iftiraya uğrar, hakkında dedikodu olur.

Evin içi temiz olmazsa oraya melekler değil şeytan gelir. Böylece o evde mutluluk olmaz, tatsızlık olur.

Bir adam gurbete gidince arkasından eve gidilmez, ev süpürülmez.

198

ATMOSFER OLAYLARI İLE İLGİLİ İNANÇLAR

Gökkuşağının altından erkek geçerse kız, kız geçerse erkek olur.

Nisan yağmuru, zenzem suyu gibidir.

Dolu ilk düştüğünde, insan birkaç tane yutarsa iyi gelir. Sağlığa yararlı olur.

199

***İZMİR VE ÇEVRESİNDE BEREKET, EV,ATMOSFER
OLAYLARIYLA İLGİLİ İNANIŞLAR***
HAZIRLAYAN:
EFE Y.

200

BEREKET

Ekmek kırıntılarını yere atmak, ayakla çiğnemek, evin bereketini götürür.

Bu sebeple yere düşen ekmek alınır, öpülür ve kaldırılır.

Narın bereket getirdiğine inanılır.

Fil figürlerinin bereket getirdiğine inanılır.

201

EV

Kapı eşliğinde oturulmaz.

Eve girerken sağ ayakla girilir.

ATMOSFER:

Gökkuşağının altından bir erkek geçerse kız, kız geçerse erkek olur.

Nisan yağmuru berekettir.

202

ANKARA ve ÇEVRESİ BEREKET, EV, ATMOSFER OLAYLARI İLE İLGİLİ HALK İNANIŞLARI ATMOSFER OLAYLARI İLE İLGİLİ HALK İNANIŞLARI

203

GAZİSOMANPAŞA MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

Hazırlayan
Sibelcan Ö.

204

Yıldızlar: Gökyüzünde, dünyadaki insan sayısı kadar yıldız bulunduğuna inanılmaktadır.
Halk yıldız, kaymalarına yıldız düşmesi der.

Her insanın bir yıldızı vardır. Kimin yıldızı düşerse o ölür. Kimin yıldızı parlarsa o yükselir. Yıldız kayarken yıldızın kaydığını gören kişi ne dilek dilerse kabul olacağına inanılır.

Ülker Vurgunu: 22 Haziran'da gökyüzünde görünen Ülker yıldızının hayvanlara ve bitkilere zarar verdiğiğine inanılır.

205

Ay: Ankara'da ay halk arasında erkek olarak ve cesur olarak algılanır.

Ankara'da Şöyle bir rivayet de vardır: Allah iki kardeş yaratmak ve bunları gece ile gündüzü beklemeye görevlendirmek istemiş. Kadın, gecenin karanlığından korktuğunu kendisinin gündüzü beklemesini dilemiş ve bu nedenle güneş olmuştur. Gecenin vahşi karanlığından korkmayan erkek olduğu için ay da erkektir.

Güneşin Hristiyan, Ay'ın Müslüman olduğunu iddia edenler de vardır.

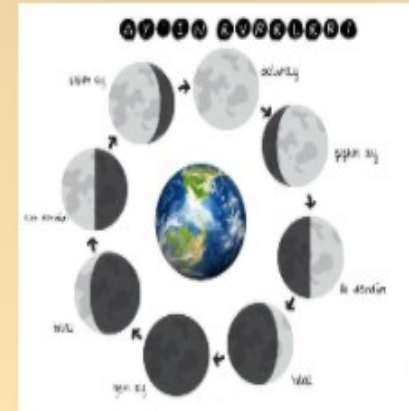

206

Ay hilal biçimindeyse ve açık kısmı yukarı doğru bakıyorsa bu durum kısa süre içinde yağmur yağacağına inanılır.

Ayın yeni doğmuş ilk haline "ayın aydını", bir süre sonraki haline de "ayın garangısı" adı verilir.

Tohum ekerken ayın yeni çıktığı ilk günlerde ekim yapılmaz, bir süre beklenir.

207

Ay'ın, insan şeklinde olup bir erkek çocuk olduğuna, bedir halinde iken etrafında görülen hâlenin meleklerin kanatları olduğuna, Ay'ın evinin varlığına, gündüz evinde oturup gece dışarı çıktığına, bir de yavrusunun olduğuna inanılır.

Ankara'da ayın tutulmasının fena olduğuna inanılır. Ay tutulduğu zaman birtakım periler, cinler ayın etrafına kaplayarak ışığının yayılmasına engel olurlarmış. Bu sebeple ayı bu perilerin, cinlerin elinden kurtarmak için ay tutulunca silâh atmak ve Kur'an veya ezan okumak şarttır. Göğe silâh atarlar ve Kur'an okurlar. Ay kurtulunca halk, atılan silâhlardan perilerin, cinlerin korkup kaçtığına inanır.

Gök Gürültüsü ve Yıldırım: Yıldırımın taş veya maden olarak maddeleştiğine Köroğlu'nun bu madenden doğaüstü bir kılıç yaptırdığına inanılır.

Gök gürleyip şimşek çakınca, insanlar sırtını duvara sürter, ağızlarına demirden bir nesne alıp ısırırlar. Böylece sırtının pek, dişlerinin sağlam olacağına inanırlar.

Gökkuşağı (Ebem Kuşağı): Yedi renkli gök kuşağının altından geçenlerin dileklerinin yerine geleceğine inanılır. Yedi rengin gökyüzünün yedi katını sembolize ettiği söylenir.

Gökkuşağının altından geçen kişinin cinsiyetinin değişeceğine inanılır. Gökkuşağının altından geçen kızların çabuk koca bulacağına inanılır. Gökkuşağının yeşil renginin cennet rengi, kırmızı renginin ise cehennem rengini temsil ettiğine inanılır.

Bereketle İlgili Folk İnanışları:

Dışarıya maya verilirse evin bereketi gider.
Ekmek kırıntılarını yere atmak, ayakla çiğnemek evin bereketini götürür.
Günahtır.
Gurbete giden kişinin ağızından bir parça ekmek çalınır.
Bir kişinin üzerinde dikiş dikilirse o kişinin kısmeti bağlanır. Akli dikilir.
Ağzına çöp verilir. Bıçakla ekmek kesilmez, evin bereketi kaçar.
Bismillah demeden yemek yiyen kişi doymaz, Şeytan da onunla yemek yer.
Karıncanın girdiği eve bereket girer.
Misafirin çok geldiği evin bereketi artar.
Misafir bir rızkını yer dokuz rızkını bırakır.
Sadaka vermek bereketi artırır, insanı kazadan beladan korur.

Evle İlgili Folk İnanışları:

Evin temeline kara taş koymak iyi değildir.
Kapının önünde, eşikte oturulmaz. Günahtır, iftiraya uğranır.
Evin içerisi temiz olmazsa oraya melekler gelmez. Böylece o evde mutluluk değil geçimsizlik olur.
Ev ev üstüne olmaz.
Aslan yattığı yerden belli olur.
Güneş girmeyen eve doktor girer.
Allah rızıkları sabahın erken saatinde dağıtır erken kalkıp, evi havalandırmak gerekir.

212

**ERZURUM VE ÇEVRESİNDE BEREKET,
EV,ATMOSFER OLAYLARIYLA İLGİLİ İNANIŞLAR
HAZIRLAYAN:
Arda Y.**

213

Yemek, ekmek israf etmek evin bereketini kaçıır.
Sofrada konuşulmaz, konuşulursa bereket
melekleri sofraya bir daha gelmez.
Buğday, nar, şeker gibi yiyecekler bereketin
sembolüdür.
Kuşburnu çok olursa o yıl bereketli geçer.
Nisan yağmurunun insan beyazlattığına inanılır.
Kapı eşiğinde oturmak uğursuzluk getirir.
Akşamları kapı eşiğine oturulmaz.
Yeni yılın ilk gününde eve yabancı gelmesi evin
bereketini kaçıır.

ŞIRNAK YÖRESİ BEREKET, EV VE ATMOSFER OLAYLARIYLA İLGİLİ HALK İNANIŞLAR

Hazırlayan: Mukaddes E.

- Evde fil figürlerinin bulunması zenginlik anlamına gelir.

- Ayın hilal halini ayakta görürsen o ay boyunca ayakta gören kişinin bol misafirli ve yoğun geçireceğine inanılır.

216

- Elbiseyi ters giyersen yolculuğa çıkılacağına inanılır.

- Sağ elin kaşınması para geleceğine, sol elin kaşınması paranın gideceğine inanılır.

- İki kişinin aynı ekmekten yemesi o kişilerin arasının bozulacağına inanılır.

217

- Gökyüzünün kızarmasının yağmur veya kar yağacağına işaret olduğuna ve bereket getirdiğine inanılır.
- Eğer birine nazar değerse nazar değdirdiğinden şüphelendiğin biri varsa o kişinin bir elbisesini nazar değen kişinin önünde yakılır ve nazar değen kişiye dumanı gitmesi sağlanır bunu yaparak nazardan kurtulduğuna inanılır.

218

- Bir yemeği ocakta pişirirken bir kenara küçük bir parça bırakmazsan bereketi kaçar ve o kendi düşer.
- Bir çocuğa nazar değmemesi için o çocuğun yüzüne kömür sürüldüğüne inanılır.

- Karıncanın bir evin önünde yuva yaparsa o eve bereket geleceğine inanılır.

219

**BAYBURT YÖRESİ BEREKET, EV VE ATMOSFER
OLAYLARIYLA İLGİLİ HALK İNANIŞLAR**
Hazırlayan İlayda K.

220

Kırıntı dökmek ve çiğnemek o evin bereketini alır.

Aşure gününde eve 15 çeşit farklı gıda alınması evin bolluk bereketini artırır.

Eve gelen misafir on rızıkla gelir birini yer dokuzunu bırakır.

Bulutlu olan gecelerde don olayının gerçekleşmeyeceği tahmininde bulunulur.

221

Leylek fırtınası olarak bilinen 22-23 Mart tarihinde bu bölgeye leylekler göç eder ve leylek fırtınası olur.

Kışın çok kar yağdığında hasatın daha bereketli olacağına inanılır.

Yüksek dağların ve ağaçlıkların bulutları
çektiğine inanılır.

Kuşburnunun çok bol olduğu yıllarda kışın ağır ve soğuk geçeceği inancı vardır.

222

HAYVANLAR VE BAYRAMLARLA İLGİLİ HALK İNANISLARI

223

HATAY'DA HAYVANLAR VE BAYRAMLARLA İLGİLİ İNANIŞLAR

Hazırlayan: Yeliz D.

224

HAYVANLARLA İLGİLİ OLANLAR

İnek yavrusunu doğurduğu zaman sütü bol olsun diye ilk sütü ya suya boşaltılır ya da dağıtılır.

İneğin sütü yere sağılmaz, üzerinden atlanmaz, yoksa hayvan hastalanır, memesi kör olur.

Bir kimsenin önünden kara kedi geçmesi uğursuzluktur.

Bir evin önünde baykuş öterse o evde biri ölür ya da bir yıkım olur.

Ezan okunurken köpek uluması uğursuzluktur.

225

Köpek, öküz, horoz gece vakitsiz öterse kötü şeyler olacağına (düşman saldırısı, deprem, doğal afet vs) inanılır.

Güvercin, kumru, kırlangıç, leylek vurmak günahdır.

Tavuğun horoz gibi ötmesi uğursuzluktur. Öten tavuk kesilir.

Kediyi Hz. Ali sıvazladığı için hiçbir zaman sırt üstü düşmez.

Kurban kanı gömülür.

BAYRAMLARLA İLGİLİ İNANÇLAR

Gadir-i Hum Bayramı

Gadir Hum Bayramı, şii müslümanlar tarafından Kurban Bayramı ve Ramazan Bayramına ilaveten Hicri takvime göre Zilhicce Ayı'nın on sekizinci günü üçüncü bir bayram olarak kutlanır. Hz.Mühammed'in Hz. Ali'ye kendisinin halefi olarak tayin olduğu gün olarak ilan eden Aleviler, bugünü bazı ibadetler ile geçirirler.

Click

228

GADİR HUM BAYRAMI GELENEKLERİ

Her yıl geleneksel olarak düzenlenen Gadir-i Hum Bayramı çeşitli etkinliklerle kutlanır. Bu günde sabahın erken saatlerinde türbelere akın eden vatandaşlar buralarda kurban keserek, büyük kazanlarda hazırlanan, içerisinde buğday-et karışımının olduğu 'Hirise' adı verilen güne özel yemeği hazırlıyor.

Herkesin bir parça katkı sunduğu "Hirisi" başta dar gelirli olmak üzere vatandaşlara dağıtılır.

Bayramı kutlayanlar, bu günde oruç tutmak, gusül almak, Hz. Ali'yi ziyaret etmek, sığınma duasını okumak, Nubde duasını okumak, öğle vaktine yarım saat kala iki rekat namaz kılmak ve birbirini gören müminlerin belirli cümlelerle selamlaşması gibi ibadetler yapar.

229

PASKALYA BAYRAMI

İsa'nın çarmıha gerildikten sonra 3. günde dirilişinin kutlandığı Paskalya Bayramı, Hristiyanlık dünyasının en eski bayramı kabul edilir. Paskalya Bayramı, ilkbahar gün dönümünün yaşandığı 21 Mart'ta dolunayın görülmesinden sonraki ilk pazar günüdür. Bu nedenle Paskalya Günü'nün tarihi değişebilmekle birlikte genellikle, Paskalya tarihi için Nisan ayının ikinci pazarı kutlanır. Yaygın olarak kiliselerde düzenlenen ayinlerin dışında, kutlandığı ülkeye göre değişik gelenekler vardır. Bunlar arasında en yaygını şahısların birbirine genellikle çikolatadan yapılan Paskalya tavşanı ve Paskalya yumurtası hediye etmesidir. Paskalya Bayramı'nda evlerde özel Paskalya çöreği yapılır; haşlanmış yumurtalar boyanır; mumlar yakılır; dualar okunur.

230

İZMİR VE ÇEVRESİNDE HAYVANLAR VE BAYRAMLARLA İLGİLİ İNANIŞLAR

HAZIRLAYAN:
NEHİR K.

231

HAYVANLARLA İLGİLİ İNANIŞLAR:

LEYLEK:

Leyleklerin bir bölgede uzun süre kalması, orada bolluk olacağı anlamına gelir.

Her yıl gelen leylekler bir yıl gelmezse o yıl kıtlık olur

Leyleği havada uçarken gören kişinin seyahat edeceğine inanılır.

ARI:

Arının çok olduğu yılın bereketli olacağına inanılır

232

KARINCA:

Karınca bereket anlamına gelir. Karıncanın eve yuva yapması, eve girmesi bereket getirir. Bu yüzden karınca görüldüğünde öldürülmez veya zarar verilmez.

Yedi karınca yuvasından toprak alınır, üzerine dua okunur. Bu toprak cüzdanda taşınırsa bolluk getirir

Karınca duası alınır ya da elle yazılır, cami imamına yazdırılır. Evin, işyerinin girişine, içine, duvarına, 7 köşesine, her odasına, mutfığa asılır. Karınca duası asıldığı yere bolluk bereket getirir. Karınca duasını ayet'el kürsî ile asmak eve bolluk ve bereket getirir

233

KOYUN:

- Koyunların çoğu ikiz doğurursa yılın bolluk ve bereket içinde geçeceğine inanılır

GÜVERCİN VE BAYKUŞ:

- Bazı bölgelerde evde güvercin beslemenin ve bacalarda öten baykuşun bereketi kaçıracağına inanılır

Bazı bölgelerde evde beslenen balık, kuş, güvercin, köpek gibi hayvanlar eve bereket getirir

Baykuş evin çatısında öterse o evden cenaze çıkacağına inanılır.

TAVŞAN:

- Evde beslenen tavşanın bereketi kaçıracağına inanılır

BAYRAMLAR**NEVRUZ:**

Hıdırellez de denen bu bayram 5 Mayıs'ı 6 Mayıs'a bağlayan gece yakılan büyük ateşlerle kutlanır.

Ateşin üstünden atlanarak büyük bir coşkuyla kutlanan bu bayram baharın gelişini müjdelir.

Aynı akşam bir kağıda ve ya toprağa dileklerin çizilerek veya yazılarak gül ağacının altına gömmek bir halk inanışıdır böylece dileklerin gerçekleşeceğine inanılır.

Daha eskilerden yumurta kaynatılıp boyanması geleneği varken zamanla bu gelenek kaybolmuştur.

Gül koparılıp evlerin kapılarına asılır.

Bekar kızlardan alınan yüzük, kolye, boncuk gibi eşyalar su dolu çömleğe konup çömleğin ağzına yeşillikle kaplanarak üstüne kırmızı bir örtü örtülür.

236

Böylece kilitlenmış olur ve gül ağacının altına yerleştirilir. Ertesi gün çömlek başına toplanan kızlardan birinin üzerinden kilit açılarak maniler eşliğinde çömlekteki eşyalar çıkartılır.

237

ANKARA ve ÇEVRESİ HAYVANLAR ve BAYRAMLARLA
İLGİLİ İNANIŞLAR

238

GAZİSOMANPAŞA MESLEKİ VE TEKNİK
ANADOLU LİSESİ

Hazırlayan
Elif Gizem D.

239

Hayvanlarla İlgili Folk İnançları:

Uğur Böceği konduğu insana uğur getirir.

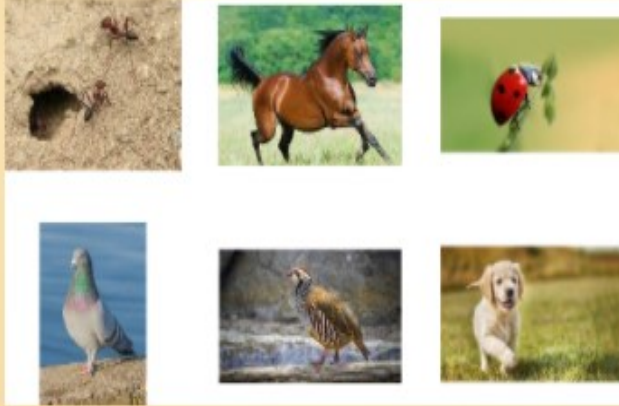
Keklik görülmesi uğurludur.

Karınca yuvası dağıtmak büyük günahtır. Karınca olan evde bereket olur.

Köpekler ve atlar insanın en yakın dostudur. İnsana en sadık dost köpeklerdir.

Güvercin, kumru, tilki, kırlangıç, leylek öldürmek günahtır.

Bir cama güvercin konarsa o ev güzel haber alır.

240

Avlanan hayvan başkasına verilmez, verilecekse karşılığında demir para alınır.

Geyik vurmak hoş karşılanmaz.

Güvercin vurulmaz, eti yenmez.

Keçiler kuyruğunu genelde dik tutar. Dik tutmayıp aşağı indirirse, çoban yağmurun yakın olduğunu anlar ve sürüsünü ağıla (sayaya) yaklaştırır.

Kuş yuvası bozulmaz. (Bozan kişinin yuvası bozulur.)

Ev yılanı o evin bekçisidir, zararsızdır. Tosbağa ayağından ters asılırsa yağmur yağar.

Kurt uluyunca ya ayaz olur ya kar yağar, zarar olur.

Kedi ile aynı yerde yatmak doğru değildir.

241

Kedi insanın ruhunu çalar, ömrünü kısaltır. Bir kimsenin önünden kara kedi geçmesi uğursuzluk getirir. Kedinin sırtını Peygamberimiz sıvazladığı için hiçbir zaman sırtüstü düşmez

Köpeğin vakitsiz, gece havlaması, horozun vakitsiz ötmesi, öküzün gece böğürmesi kötü şeylere işarettir.

Baykuş ötmesi uğursuzluktur, yanan bir odun alınarak baykuşa atılmalıdır.

İnek ilk yavrusunu doğurduğu zaman onun "ağız"ı (ilk sütü) evden çıkarılmaz, aksi halde ineğin sütü kesilir. İneğin sütünü yere sağmak iyi değildir, hayvan hastalanır.

Kargalar çok öttüğünde kar yağacağına inanılır.

242

Bayramlarla ilgili Folk İnanışları:

Nardugan - Nartugan Bayramı: (nar=güneş, tугan, dugan=doğan) Doğan güneş. Türklerin yeniden doğuş bayramı olan ve NARDUGAN (Nartugan) denilen bayram 21 Aralık'ta kutlanır.

Türklerdeki mitolojik inaniş'a göre gece ile gündüz sürekli savaşırlarmış.

Yine böyle bir 21 Aralıktaki savaşta uzun süren mücadele sonucunda gündüz geceyi yener ve ardından yeni bir güçlü güneş doğar. Türkler, yeni doğan, güçlü o güneşi zaferin simgesi olarak algılarlar ve sevinçle karşılarlar. Güneşin yeniden doğuşunu yeni bir başlangıç, yeniden doğum yeni umut, yeni hedefler olarak düşünürler.

243

İnaniş'a göre, yeryüzünün tam ortasında bir 'akçam ağacı' bulunur. Bu ağaca 'hayat ağacı' denilir. Bu ağacı, motif olarak bizim bütün halı, kilim ve işlemelerimizde görebiliyoruz. Yeni umudu insanlara yeniden bağışladığı için tanrıya minnet ederek, o ağaçların altında sevinç ve mutluluklarını paylaşırlar. Ağacın dibine en sevdikleri hediyeleri armağan olarak koyarlar. Bu ağaçların insanlarla Tanrının arasındaki bağı sağladığı düşünülmüş böylece bu ağaçlar kutsal sayılmıştır.

Akça çam Ağaçlarını süslemişler ve insanların mutluluklarını, sevinçlerini Tanrıyla paylaştığı en önemli nokta olarak benimsemişlerdi.

Akça çam Ağaçlarının altında çeşitli geleneksel oyunlar oynamışlar, kopuz eşliğinde şarkılar söylemişler ve eğlenceler düzenlemişlerdir.

Çam ağacını süsleme geleneği bu inançtan gelmektedir.

Bu bayram için, evler temizleniyor. Güzel giysiler giyiliyor. Ağacın etrafında şarkılar söyleyip oyunlar oynuyorlar. Yaşlılar, büyük babalar, nineler ziyaret ediliyor, aileler bir araya gelerek birlikte yiyip içiyorlar. Yiyecek olarak yaş ve kuru meyveler, özel yemek ve şekerlemeler seçiliyor.

Günümüze bazı yörelerde bu bayramın kutlandığını görüyoruz.

Nevruz Bayramı: Ankara'da 21-22 Mart günlerinde kutlanmaktadır. Bahar bayramıdır.

Nevruz Bayramı, İnsanlar bayramı geçirmek için belirledikleri muhitlerdeki mesire alanlarına ve ırmak kenarlarına toplanırlar. Nevruz günü, bayramlık kıyafetler giyilerek araçlarla Nevruz meydanına gidilir. Meydanda Çocukların oynayabileceği dönen salıncak ve salıncaklar hazırlanır.

Bayrama katılmak için herhangi bir yaş ve cinsiyet sınırlaması olmadığından büyükten küçüğe herkes meydanda toplanır.

Mahallenin önde gelen kişileri nezaretine "Nevruz aş" pişirilir.

Çeşitli yarışmalar yapılır.

Ateş yakılıp üstünden atlanır.

246

Ramazan ve Kurban Bayramı: (dini bayramlarınız) Bayramdan önce evlerde temizlik yapılması gerektiğine inanılır, bu temizliğe **Bayram Temizliği** denir. Bayramda giyilmek üzere özellikle çocuklara bayramlık adı altında giysiler alınır.

Arife Günü: kızlar ve gelinler ellerine kına yakmalıdır. Bayram tatlıları ve ikramlıkları yapılır.

Bayramlardaki önemli unsurlardan bir tanesi de yemek ikramıdır. Bayram için hazırlanan

Bu bayramlarda küs olunmaz, küskünler bayramlar vesilesiyle barıştırılır, Bayram namazı kılınmadan bayramlaşmalar başlamaz, Gençler, bayramlar vasıtasıyla çeşitli etkinliklere katılıp çeşitli ahlak ve görgü kurallarını öğrenme ve uygulama fırsatı bulurlar.

Bayramlarda misafirperverliğe özellikle önem gösterilir.

247

Bayram ziyaretleri: Aileler her gün birkaç yerde misafir olur veya misafir ağırlarlar. Misafirliğe gitmeden önce ilk olarak anne-baba, kayınvalide-kayınpeder ziyaret edilir, ardından akrabalar ve komşulara gidilir.

Eğer gidilmezse kimsenin kendilerini ziyaret etmeyeceklerine inanılır.

Bayramlarda Anne baba duası almanın hayırlı olduğuna, akraba ziyaretlerinin ömrü uzattığına inanılır.

Bu bayramlarda çocuk, yaşlı ve ihtiyaç sahiplerini sevindirmenin çok hayırlı olduğuna inanılır.

Bayramlar süresince yapılan önemli geleneklerden biri de kabir ziyaretleridir.

ERZURUM VE ÇEVRESİNDE HAYVANLAR VE BAYRAMLARLA İLGİLİ İNANIŞLAR

**HAZIRLAYAN:
Ahmetcan E.**

Sinekler çok olursa kış sert geçer.
Tavuk kanadını çırpmaya başlarsa yağmur
yağacağına inanılır.
Köpek ot yerse mevsim çok bereketli, kedi ot
yerse mevsim kurak geçer.
Kara kedi uğursuzluktur, görünce saç tutulur.
Kuş tükürüğü nazardır.
Karganın gaklaması kötü haber, papağanın
ötmesi hayırlı haberdur.
Nevruz günü evde durmak uğursuzluktur.
Nevruz günü temizlik yapmak iyidir.

Nevruz günü evin pisliğini dışarı atmak
uğursuzluk getirir.
Nevruz günü otların üzerinde çiğ tanesi toplamak
bereket getirir.
Nevruz günü tuzlu çörek yapıp yiyilmesi uğurlu
sayılır.
Nevruz günü çöpten ve çamurdan ev yapan ev
sahibi olur.
Nevruz günü yedi çeşmeden su içenin kısmeti
açılmış.

ŞIRNAK YÖRESİ HAYVANLAR VE BAYRAMLARLA İLGİLİ İNANIŞLAR

Hazırlayan: Sadet Y.

252

-Nevruz Bayramı'nın baharın başlangıcı olduğuna ve nevruz ateşinden atlayanın bereketli bir sene geçireceğine inanılır.

253

- İki bayram arası düğün yapılmaz, uğursuzluk getirir.
- Kaplumbağaya diş gösterilmez, dişler dökülür.
- Kurbağa öldürenin vücudunda siğil çıkar, kurbağa öldürülmez.
- Çocuğu kekeme olanlar çocuğa keklik suyu içirirlerse çocuk konuşur.

254

BAYBURT YÖRESİ HAYVANLAR VE BAYRAMLARLA İLGİLİ İNANIŞLAR

HAZIRLAYAN:Türkay Y.

255

Bayburt yöresinde 15'i Bayramı olarak bilnen bu bayram Ramazan ayı içerisinde olur. Ramazan ayının 14'üncü günü her hane sahibi evinde on beşi geleneği nedeniyle dağıtılması için çocukları sevindirmek adına bir şeyler alır.

Bu tarihte nişanlı olan kızlara da çeşitli hediyeler alınır ve kız evine ziyarete gidilir. Buna 15'i görmesi denir.

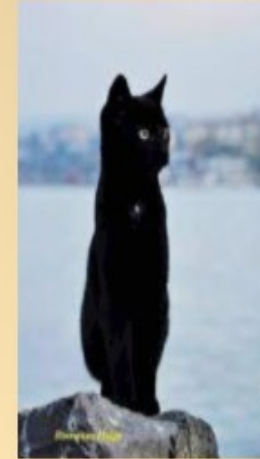
Bu bayramın başlangıcı araştırıldığında en çok dağıtılan fıstık ve çikolatadır. İftar sonrası poşetini eline alan ve arkadaş gurupları oluşturan çocuklar mahalle aralarında evlere giderek 15' isterler. Poşetlerine evlerden konan her çeşit yiyecek onları fazlasıyla mutlu eder.

Güvercinlerin yuva yaptığı evlere iyi bir haber geleceğine inanılır.

258

Kara kedi görmenin kötü bir olay yaşanacağına işaret olduğuna inanılır.

259

Akşam ezanı ile yatsı ezanı arasında köpek
havlarsa o bölgede biri ölür.

Kurbağaya zarar vermenin o kişiye büyük bir
zarar vereceğine inanılır.

260

Leyleklerin göç ettiği dönemlerde leylek
fırtınası yaşanır.

261

Karıncaların bereket getirdiğine inanılır ve zarar verilmez.

262

KATILIMCI OKULLAR

Şenkaya ÇPAL/ Erzurum

Osman Ötken AL/Hatay

Gaziosmanpaşa MTAL/Ankara

Habur AL/Şırnak

Milli İrade AL/Bayburt

Yusuf Kemalettin Perin FL/İzmir

263

PROJE ORTAKLARI

Mustafa Kaan Karabulut (kurucu)- Erzurum

Nurcan İflazoğlu (yönetici)- Hatay

Benson Köken (üye)- Ankara

Ayşenur Aşıcı (üye)-Şırnak

Züleyha Okur (üye)- Bayburt

Ümmü Eminoglu (üye)- İzmir